

LAISVĖ-LIBERTY

Vienintelis lietuvių kalboje
dienraštis Rytinėse valstijose

Metam prenumerata:	
Jungtinės Valstijos	\$8.00
Dalis Queens apskrityje (N. Y.)	9.00
Kanadoje	9.00
Kitų užsienyje	10.00
Pavienio egzempl. kaina	5 centai

LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ-LIBERTY

The Only Lithuanian Daily
in the Eastern States110-12 Atlantic Avenue
Richmond Hill 19, N. Y.
Telephone Virginia 9-1827-1828
PRICE 5c A COPY

No. 7

★★★★

Richmond Hill 19, N. Y., Šeštadi., Saugio (Jan.) 10, 1953

★★★★

Metai 43-tieji, Dienraščio 35-tieji.

KRISLAI

Visur lenda, visur ieško.
Visi nusteibinti.
Užtrenktos durys.
Būkite gerai.
Nepamirškite.
Ar apsimoka?

Rašo A. Bimba

Blogos naujienos iš Vakarinių Vokietijos sostinės Bonno. Jas mums suteikia N. Y. Times korespondentai.

Vokiečiai nebenurimsta savo kaily: visur lenda ir visur, girdi, ieško biznio. Jie ieško marketų. Jie nori savo dirbinių visur iškisti.

Naujas kompetitorius Anglijos ir ypač Amerikos kapitalistams. Kas pirkis vokiečių produktus, nepirks amerikiečių produktų. Tai kas atsitiks su mūsų pramonės dirbiniais ir su mūsų fabrikais?

Tokį klausimą stato komercinės spaudos korespondentai. Šiandien karas viską praryja. Rytoj reikės rimtai persiimti už marketus.

Gal tai turėjo mintį ir Stalinas, kai aną dieną pasakė, kad greičiau karas gali kilti tarpe kapitalistinių kraštų, negu tarpe kapitalistinių ir socialistinių kraštų.

Tartum giedroje dienoje perkūnas būtų trenkęs: 46,000 dezertyrų! Ir tik per pasakutinius porą metų. Jokia armija jokiam pasaulio kampe nėra mačiusi tokios fenomenos.

Argi tas neparodo, kad mūsų jaunimas labai prastai žiūri į Trumano policinį žygį Korėjoje? Joki komercinės spaudos pumpavimas į mūsų jaunimą propagandos už karą nepajėgė jo įtikinti, kad šis žygis yra geras ir naudingas bei pateisinamas Amerikai.

Jaunimas trokšta taikos, trokšta šio karo pabaigos.

Churchill valdžia pasimokė iš Trumano valdžios. Ji irgi užtrenkė duris mokslininkų išvažiavimui į užsienį. Uždare juos namie ir laiko uždarius.

Vėliausia auka yra įžymiausias mokslininkas ir Nobelio premijos laimėtojas Prof. C. F. Powell.

Nepasitikėjimas mokslininkais — štai prie ko kapitalizmas išsigyveno.

Pirmąsiais metų mėnuo labais svarbių mūsų organizacijoms. Štai ką turi turėti mintyje visi jų nariai.

Būk geras, nelauk paragavimo bei "išbarimo:" prie pirmos progos pasimokėk savo duokles.

Ši šeštadienį • Kultūrinio Centro salėje įvyks šaunus Richmond Hill kuopų bankietas. Pasizymėkite ir dalyvaukite.

Ant rytojaus, tai yra sekmadienį, po pietų tam pačiam Centre įvyks L. M. S. forumas. Girdėjau, kad paskaitą duos Dr. A. Petrika. Jis mums išluktens poeto Vanagėlio kūrybą.

Man lyg nusigirdo, kad pakviestas ir dalyvaus mūsų senas įžymusis poetas A. Dagilis.

Nepamirškite ir ten būti.

Kadangi teisėjas Kaufman pažadėjo atidėti Rosenbergų nužudymą, tai dar nereikia, (Tąsą 6-me pusl.)

SIŪLOMA IR SENATVĖS
PENSIJA IR SYKIU
VISO UŽDARBIO TEISĖReikalaujama pakeist įstatą, kuris užgina pensijos
gavėjui užsidirbti daugiau kaip \$75 per mėnesį

Washington. — Newyorkietis republikonas kongresmanas Haroldas C. Ostertag davė Kongresui pasiūlymą:

Pakeisti tą senatvės pensijų įstatymo posmą, kuris uždraudžia gaunantiems pensiją užsidirbti daugiau kaip \$75 per mėnesį.

Taip pataisyti įstatymą, kad žmonės, turintieji 65 iki 75 metų amžiaus ir imantieji senatvės pensiją, galėtų tuo pačiu laiku dirbti, gaudami pilną algą.

Dabartinis įstatymas gi atima pensiją už tą laiką, kada žmogus uždirba daugiau kaip \$75 per mėnesį.

Boliviečiai šaukia:
"Šalin jankius!"

La Paz, Bolivija. — Centralinis Bolivijos Darbo Frontas surengė demonstraciją prieš Jungtinių Valstijų kišimąsi į vidurinius Bolivijos reikalus.

Nuo prezidentinio palociaus balkono kalbėjo prezidentas Victor P. Estenssoro. Užtikrino, kad jo valdžia neeis jankiams sugrįžti į Bolivijos cinos kasyklas.

Demonstracijoje dalyvavo tūkstančiai žmonių, šaukdami: "Šalin jankių imperializmą!"

Darbininkų vadas Sergio Almaraz savo kalboje ragino griežtai atmeti šiaurinių amerikiečių reikalavimus. O jie reikalauja:

Atlyginti jiems už cinos kasyklas ir fabrikus, kuriose Bolivijos valdžia perėmė iš savo rankas.

Išmest iš Bolivijos valdžios kelis darbininkus ministrus.

Suprantama, kad Jungtinių Valstijų kapitalistai pakurstė ir karininkų bei politikierių sukilimą prieš "komunistus" ministrus. Sukilimas greitai nuslopinamas.

14 asmenų užmušta
Pakistano riaušėse

Karači, Pakistan. — Per trijų dienų riaušės čia užmušta 14 asmenų ir sužeista 60. Riaušės prasidėjo iš to, kad studentai demonstravo, protestuodami prieš mokesčio pakėlimą už mokyklą 45-kiais procentais.

Kariuomenė ir policija su šautuvais ir asarinėmis bombomis puolė demonstrantus, o tie gynėsi akmenimis ir pagaliais.

Per riaušės kilo gaisrai, ir buvo apiplėšta daug krautuvų.

būdamas mažiau kaip 75 metų amžiaus, bet po 75 metų leidžia užsidirbti, kiek tik tai kas įkaina, jau neprarandant pensijos.

Šis įstatymo posmas yra "arsiausia nesąmonė ir diskriminacija" prieš žmones, sulaukusius 65 metų amžiaus, kaip užreikšė kongresmanas Ostertag.

Keli kiti Kongreso nariai taip pat įnešė panašius sumanymus.

O republikonas kongresmanas Carl T. Curtis, kongresinės lėšų komisijos narys, pasiūlė peragrūnėti visą Social Security programą.

Azijos socialistai neis
Socialistų Internacionalą

Rangoon, Burma. — Clement Attlee, Anglijos socialistų vadas, buvęs jos premjeras, ragino čionaiti Azijos socialistų suvažiavimą prisidėti prie socialistų Internacionalo. Raginimas tapo atmetas, ir žadėta tikrai palaikyti draugiškus ryšius su internacionalu.

Indijos ir Burmos socialistai nurodė, jog tas internacionalas yra Europos socialistų organizacija.

Indija ir Burma nenori kištis į šaltąjį karą tarp Amerikos ir Sovietų Sąjungos. O Socialistų Internacionalas remia Amerikos ir jos talkininkų kampaniją prieš Sovietus.

Oro nelaimėse žuvo
dar 13 amerikiečių

Issaquah, Wash. — Sudužo ir sudegė keleivinis lėktuvas, pražudant 7 žmones.

Savannah, Georgia. — Ore susikūlė vienas iš kitą du kariniai lėktuvai. Žuvo 6 lakūnai.

Montpellier, Idaho. — Dar nesurandama lėktuvo, kuris dingo bei žuvo su 37 Korėjos veteranais ir trimis igūlos nariais.

Amerikonai užgrovė
liaudininkus tunelyj

Korėja. — Amerikos lakūnai bombomis užgrovė tunelį, kur buvo kelios dešimtys šiaurinės Korėjos liaudininkų, kalne arti Panmundžomo, kuriame eidavo amerikiečių derybos dėl pailgumo su šiaurine Korėja.

Amerikonai su skystos ugnies švirktuvais mėgino išdegti Korėjos liaudininkus iš urvų kalnuose.

AMERIKA NEPASITIKI
NAUJUOJU FRANCIJOS
MINISTRŲ KABINETU

Washington. — Amerikos valdininkai abejoja, ar naujasis Francijos ministrų kabinetas su premjeru R. Mayeriu galvinyje vykdys karinius Amerikos planus. Bijo, kad Mayerio kabinetas gali suklampinti svarbiausią amerikiečių planą, kuris reikalauja sudaryti prieš Sovietus bendrą tarptautinę kariuomenę iš Francijos, vakarinės Vokietijos, Italijos, Belgijos, Holandijos ir Luksemburgo armijų.

Washingtono valdininkai labiausiai gailisi, kad iš Francijos valdžios pašalintas Robertas Šumanas, ligšiolinis užsienio reikalų ministras. Šumanas uoliausiai rėmė visus amerikinius

planus, prieš komunizmą. Nauju Francijos užsienio reikalų ministru tapo George Bidault. O jis šaltai žiūri į vokiečių armijos reikavimą vakarinėje Vokietijoje ir jos įtraukimą į tarptautinę kariuomenę.

Bidault seniau pats buvo Francijos premjeras ir 1944 metais pasirašė 20 metų apsigynimo sutartį su Sovietų Sąjunga prieš užpuolimą iš vokiečių pusės.

Karo ministru naujajame kabinete tapo Rene Plevin, politikierius vadinas "socialdemokratinės pasipriešinimo sąjungos".

Plačiau apie tai yra kitose žinioje — "Gali žlugt Amerikos planas."

Jau bus draftuojami
silpniesni fiziniai
ir protiniai

Washington. — Verstinės karinės tarnybos valdininkai dejuoja, kad jau pri-trūksta naujų tinkamų rekrutų. Jie todėl žada padaryti sekantį atmainas draftavime:

Imti kariuomenėn ir tokius, kurie iki šiol buvo atmetami kaip per silpnai fiziniai bei protiniai.

Rekrutuoti daugelį jaunų vyrų, kuriems buvo atidedama karinė tarnyba dėl visokių priežasčių.

Draftuoti daugiau studentų. Nes tūkstančiai jų "apgaukinėja" valdžią — gauna atidėjimus bei paliauvimus mokslui baigti; paskui apsisveda, tampa tėvais ir tada jau būna apsaugoti nuo kareiviavimo pagal esamąsias taisykles.

B. Baruchas peršasi ir
Eisenhoweriui patarnauti

New York. — Bernardas Baruchas kuris vadinas "prezidentų patarėju", siūlėsi ir Eisenhowerio valdžiai patarnauti.

Baruchas, 82 metų amžiaus, yra piniguočius, pelnes milijonus dolerių vien tik iš apskraus gemblėriavimo Wall Stryto šėrais ir bonais.

Tai Baruchas pagamins Amerikai ir planą dėl atomų jėgos kontrolės.

Sovietų Sąjunga vadina tą planą Amerikos bandymu užvaldyti atominę jėgą visame pasaulyje.

Pas Baruchą viešėjo ir Anglijos premjeras Churchillas.

AUTO. APDRAUDA

Albany, N. Y. — New Yorko valstijos gubernatorių Dewey siūlė įvesti verstingą visiems naudojamų automobiliams apdraudą.

Lovett mokina ir
republikonus visais
gairais rengtis karui

Washington. — Apsigynimo sekretorius Robertas Lovett, baigdamas savo tarnybą, ragino ir ateinančią republikonų valdžią urchinti ginkluoties visuotinam karui.

Lovettas, stambus bankininkas, kalbėdamas ginkluotėje Kongreso komisijoje, tvirtino kad ir dabar grešias naujas pasaulinis karas. Užginčijo Trumano ir Anglijos premjero Churchillio pareiškimus, jog per vienus kitus pastaruosius metus atslūgo tokio karo pavojus.

Kartu Lovettas pirmo išleisti griežtesnius įstatymus prieš "išdavikus", šnipus ir plepėtojus", šnekančius apie karinius Amerikos planus bei sekretus.

Lovetto siūlymai sutinka su Kongresmanų Neamerikinės Veiklos Komiteto raportu, kuris ragino net miršta bausti tariamus "šnipus bei išdavikus" laike dabartinio šaltojo karo.

Amerikos lakūnai
užmušę daug savųjų

Korėja. — Amerikos lėktuvai per klaidą bombardavo amerikiečių komandos punktą vakariniame fronte. Pranešama, kad užmušė bei sužeidė daug saviškių. Tai jau ne pirmą tokią klaidą.

DAR 2 PAREIGŪNAI
PASAALINTI IŠ JUNGŲ
TAUTŲ TARNYBOS

United Nations, N. Y. — Jungt. Tautų sekretorius Trygve Lie pašalino iš tarnybos Davidą Weintraubą ir Davidą Zabłodowski, kuriuos Amerikos valdžia įtarė kaip "komunistų agentus."

Buffalo, N. Y., apylinkėse prisnigta iki 20 colių.

GALI ŽLUGT AMERIKOS
PLANAS DĖL VAKARŲ
EUROPOS SUVIENIJIMOVis daugiau europiečių priešinasi persamam jų šalių
sujungimui į vieną bloką prieš Sovietų Sąjungą

Paryžius. — Amerikos persamas planas sujungti vakarų Europos kraštus į vieną federalę valstybę faktinai jau miręs, kaip teigia United Press bei Associated Press. Vis daugiau ir daugiau francūzų, vokiečių ir kitų europiečių priešinasi vadinamajam Jungtinei Europai kaip kariuomenei, Amerikos planui.

Didelis smūgis tam planui tapo kirstas, kai naujasis Francijos premjeras Rene Mayer pašalino ligšiolinį užsienio reikalų ministrą Robertą Šumaną ir jo vieton pasirinko Geo. Bidaultą, seniau buvusį Francijos premjerą ir užsienio ministrą.

Šumanas buvo kraščiausias "Jungtinės Europos" sudarymo rėmėjas, kaip karinio bloko prieš Sovietų Sąjungą.

Šumano paleidimas iš valdžios kartu yra smūgis Adenaueriui, vakarinės Vokietijos premjerui, kuris taip pat uoliai agitavo už Jungtinę Europą.

Jungtinės Europos branduolys turėtų būti karinė sutartis, kurią Amerika padiktavo vakarinei Vokietijai daryti su Francija, Italija, Belgija, Holandija ir Luksemburgu. O siūlomos sutarties "nugarauk" — tai reikalavimas rekrutuoti pusę milijono vokiečių armijos ir įjungti ją į tarptautinę vakarų armiją kovai prieš komunizmą.

Medžiaginis Jungtinė

Mirė Kazimieras
Čiuberkis

Fairlawn, N. J. — Ketvirtadienį, 5 val. po pusiau-dienio, mirė Kazimieras Čiuberkis, gyvenęs 37-16 Fairlawn Avenue. Buvo 67 metų amžiaus.

Velionis priklausė prie LLD ir SLA. Buvo nuosirdus darbininkų judėjimo rėmėjas.

Kaz. Čiuberkis paliko nuiludime žmoną ir dvi paaugusias dukteris.

Apie laidojimą dar nėra tikrų žinių.

Pranešė,

J. Bimba.

Laisvė pareiškia gailėstingą užuojautą K. Čiuberkiui šeimai.

Washington. — Atvyko Anglijos premjeras Churchillas atsisveikinti prez. Trumano. Po to iškeliavo Jamaikos salon į atostogas.

ORAS. — Apsiniaukę ir šalčiau.

Europai pagrindas visų pirma turėjo būti Šumano planas, siūlantis surišti tu kraštų anglies ir plieno geležies pramonės į vieną tarptautinį trustą.

O svajojamoji bendra Jungtinės Europos valdžia turėtų kontroliuoti tarptautinę jų armiją ir svarbias pramonės.

Francūzų dauguomenė priešinasi tiems planams. Francijos seimo dauguma taip pat kreivai žiūri į juos — bijo vokiečių įsigalėjimo vadinamoji Jungtinė Europą.

Francūzai reikalauja
pakeist sutartis

Taigi, kada naujasis Francijos premjeras Rene Mayer prašė šalies seimo užgyrimo, jis buvo priverstas pasizadėti reikalauti visokeriopai pataisyti persamas karines karinai-rėdžiagines sutartis su vakarų Vokietija. Seimas būtų atmetęs jį, jeigu Mayeris nebūtų padaręs tų prižadų.

Milijonai francūzų priešinasi ne tik Jungtinei Europai, bet reikalauja atmeti bile kokį planą, siūlantį atkurti vokiečių armiją.

Norėdamas gauti seimo užgyrimą, premjeras Mayeris, tarp kitko, buvo prikaulie — tai reikalavimas rekrutuoti pusę milijono vokiečių armijos ir įjungti ją į tarptautinę vakarų armiją kovai prieš komunizmą.

Reikalaus pakeitimų ir
kiti kraštai

O jeigu taip, tad vakarinė Vokietija, Belgija bei kiti "Jungtinės Europos" kraštai irgi reikalaus tokių ir kitų pakeitimų sutartyje dėl tarptautinės armijos pirm, negu tų kraštų seimai užgirs sutartį.

Kuomet tokie dalykai dedasi Francijos politikoje ir išsivysto vis platesniai vokiečių bruzdėjimas prieš tą sutartį, tai atležo ir vakarinės Vokietijos premjeras Adenaueris. Iki šiol jis eklaai pirmo šia Amerikos pagamintą karinę sutartį. Bet pamatė, kad vakarų Vokietijos seimas galėtų ją atmeti. Taigi jau ir Adenaueris pasizadėjo reikalauti pataisyti sutartį.

(Iš visų tų reiškinų net New York World-Telegram daro išvadą, — kad, tur būt, suirs tarptautinės armijos ir Jungtinės Europos planai, "jeigu Eisenweris kaip prezidentas neįleis magiško elektrinio jiems į kraują.")

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc.

Established April 5, 1911
Every day except Sundays and Holidays
110-112 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.
TEL. VIRGINIA 9-1827-1828

President, GEORGE WARES; Sec.-Treasurer, WILLIAM CHAPELS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES
United States, per year \$8.00 Canada and Brazil, per year \$9.00
United States, per 6 months \$4.50 Canada and Brazil, 6 months \$5.00
Queens Co. \$9.00 per year Foreign countries, per year \$10.00
Queens Co. \$5.00 per six mos. Foreign countries, 6 months \$5.50
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
under the Act of March 3, 1879.

Kaip futbolę...

VIENAS NEW YORKO laikraščiu aną dieną teisingai pasakė, jog miesto politikieriai, įskaitant majorą Impellitteri, einamąjį busų vairuotojų streiką naudoja, kaip žaislininkai futbolę.

Streikieriai reikalauja 40 valandų darbo savaitės su tomis pačiomis algomis, kokias jie gavo iki streiko.

Samdytojai, — busų kompanijos, — atsako streikierių reikalavimą išlaikyti, teisingamiesi, būk jie neužtenkamai gauna pelnų, kad galėtų tai daryti.

Miesto majoras ir kiti politikieriai, žinodami, jog šiais metais bus miestavi rinkimai, taikstosi ir vieniams ir kitiems.

Ir taip dalykai stovi. Politikieriai pabėrė nemaža žodžių, bet darbų, kuriais galima būtų visą klausimą išspręsti, — nei jokių!

Samdytojai reikalauja, kad būtų pakeltas važiuotės fėras iki 15 centų. Tada jie galėtų išpildyti darbininkų streikierių reikalavimą. Miesto "tėvai" taipgi nori pakelti fėrą, bet, numatydami, jog rudenį bus rinkimai, nedrįsta to pasakyti.

Tolydžio komercinė spręda rėkia už fėro pakėlimą.

Mes esame jau sakę ir pakartojame: streikuojančių darbininkų reikalavimai privalo būti patenkinti, nepakeičiant važiuotės fėro. Samdytojai turi užtenkamai pajamų, užtenkamai pelno, kad galėtų streikierių reikalavimus patenkinti. O jei ne, tai miestas turėtų pasiimti užstreikuotus busų linijas savo nuosavybėn ir valdyti.

Ir Philadelphijai grūmoja streikas.

PHILADELPHIJOS važiuotės darbininkai, — viso jų apie 10,000, — priklausą CIO Transport Workers Union, pareiškė samdytojams: jei pastarieji neišpildys jų reikalavimų, tai sekama antradienį bus paskelbtas streikas.

Darbininkai reikalauja 40 valandų darbo savaitės.

Važiuotės darbininkai, ypatingai busų vairuotojai, būtinai turėtų gauti užtikrinimą, kad jų darbo savaitė nebūtų ilgesnė, kaip 40 valandų. Privalome atsiminti, jog busų vairuotojų, — ypatingai didmiesčiuose, — darbas yra labai įtemptas, kenkias sveikatai. Jie ne tik vairuoja busus, — labai dažnai tirštame trafike, — o ir renka fėrus iš keleivių. Visi tai atsiliepia "ant nervų," visa tai semia jų sveikatą greičiau negu kitų pramoninių darbininkų.

Pirmą kartą istorijoje.

PRAEJUSI TREČIADIENI Albany mieste susirinko valstijos seimelis, — Assembly ir Senatas, — į bendrą posėdį išsklausyti gubernatoriaus Dewey pranešimo.

Idomus reiškinys buvo tai, kad valstijiniame senate sėdėjo negras senatorius, Julius A. Archibald.

Tai pirmas toks įvykis šios valstijos istorijoje!

Pirmasis oficialus New Yorko valstijos seimelis buvo išrinktas 1777 metais. Jis tuomet susirinko Kingston mieste. Nuo to laiko, iki šių metų, aukštesniajame mūsų valstijos bute (senate) nebuvo negro senatoriaus. Tik praėjusių metų rinkimuose, subūrus pažangiajai visuomenei visas jėgas, negras Archibald buvo išrinktas senatorium ir trečiądienį jis dalyvavo sesijoje.

Tai reikia skaityti namažu laimėjimu tu, kurie deda didžiausių pastangų, kad negrai būtų statomi į atsakingas, svarbias visuomenines įstaigas.

"Gone with the Wind..."

ATSIMENAME, kaip republikonų kandidatas prezidento vietai, taip republikonų kandidatai senato vietai ir republikonų propagandistai praėjusių rudenį skelbė: mes panaikinsime Jungt. Valstijų senatę filibusterinimą.

"Filibustering" reiškia tai, kad senatorius ar senatoriai iki šiol naudojosi teise kalbėti be jokio saiko, be jokio galo. Jei, sakysime, senate yra įnešimas praveisti kokią nors įstatymą, kuriam grupė senatorių priešinasi, tai ji, tą įnešimą, niekaip nebus galima praveisti. Priešingi jam senatoriai plepės ir plepės dieną naktį, na, ir įnešimo šalininkai plepėtojams pasiduos!

"Filibusterinimu" užsiimdo pietinių valstijų senatoriai, kuomet iškyla klausimas dėl praplėtimo negrams pilietinių teisių.

Na, tai ką gi republikonų valdomas senatas dabar su tuo padarė?

Republikonai ir dešinieji demokratai nusilenkė rasištams ir viską paliko, "kaip buvo"! Gėda!

IŠ UNIJŲ VEIKIMO

Naujas plieno unijistų prezidentas

Pittsburgh, Pa. — Be didelių ceremonijų United Steelworkers unijos Pildomoji Taryba nominavo savo sekretorių — išdininką David J. McDonald unijos prezidentu. Prezidento išrinkimui referendumas įvyks vasario 10 d. McDonald užims vietą mirusio prezidento Philip Murray. Pieno darbininkų unija turi apie milijoną narių. Tai viena iš pačių didžiausių darbo unijų visame pasaulyje.

McDonaldas yra senas unijistas. Tik 15 metų būdamas jis pasitraukė iš mokyklos ir nuėjo dirbti už pragyvenimą. Per visą CIO plieno darbininkų unijos gyvavimą jis buvo jos sekretoriumi — išdininku. McDonald alga yra \$15,000 į metus. Bet paskutinėje konvencijoje buvo nutarta unijos prezidentui pakelti algą iki \$40,000 metams. Aišku, McDonaldas neatsisakys pakeltos algos.

Po Murray mirties McDonaldas ėjo veikiančio prezidento pareigas.

Radio ir televizijos darbininkų streikas

Chicago, Ill. — Gruodžio 23 d. sustreikavo naikai American Federation of Radio Artists & Television Talents unijų. Unijos reikalauja, kad prie jų priklausytų ir tie žmonės, kurie per radiją bei televiziją perdavinėja žinias. Jos taip pat reikalauja, kad minimum alga būtų \$150 savaitėje.

Užgria alų pakėlimą

Washingtonas. — Alų Stabilizacijos Komitetas užgryrė alų pakėlimą dėl 200,000 General Electric korporacijos darbininkų. Pakeliama nuo 7 iki 8 centų į valandą.

Komitetas taip pat užgryrė alų pakėlimą dėl kitų 100,000 elektros įrengimų pramonės darbininkų. Čia įeiną Westinghouse ir Sylvania kompanijų darbininkai.

10,000 streikuoją

Singapore. — Čionai sustreikavo 10,000 industrinių darbininkų. Šiame Britanijos kontroliuojamame uoste darbininkų išnaudojimas labai didelis. Visos uosto unijos pažadėjo streikieriams paramą.

Prieš diskriminaciją

Seattle, Wash. — Čionai išleido ir išplatino lapelį Seattle Negro Labor Council. Lapelyje reikalaujama, kad Sears, Roebuck kompanija samdytų negrus. Iki šiol ši kompanija priimdavo tik baltus darbininkus. Pažangioji visuomenė reikalauja, kad diskriminacija prieš negrus būtų panaikinta.

Unijos pasirošę kovai

Chicago, Ill. — Illinois State Federation of Labor preziden-

tas Reuben G. Sonderstrom pareiškė, kad Illinoisas darbo unijos ruošiasi energingai kovoti prieš reakcionierius, kurie valstybės seimelyje bandys užkarti darbininkams reakcinius įstatymus. Pernai darbo unijoms pavyko seimelyje sulaikyti reakcionierių pastangas. Federacijos prezidentas Sonderstrom neabejoja, jog ir šiemet jų pasijojimai bus išblaškyti.

14,000 laimėjo alų pakėlimą

Santiago, Chile. — Paskutiniaisiais laikais Čilės respublikoje siautė daug kovinių streikų. Dabar 14,000 darbininkų gauna alų pakėlimą. Pakėlimas apims maimierius, bravorų ir čeverių pramonės darbininkus.

Laikraščiams streikaučių vardas

Los Angeles, Cal. — Amerikos Darbo Federacijos unijų miesto tarybos sekretorius Willbur J. Bassett viešai pasmerkė vietos didlapius "The Los Angeles Times" ir "Mirror." Jis pasakė, kad šitie dienraščiai yra streiklaužiški, ir ragina darbininkus su jais nieko bendra neturėti.

Streikuoją mašinistai

Marion, Ill. — Sustreikavo 1,500 mašinistų, narių Amerikos Darbo Federacijos mašinistų unijos. Streikas apima Sangamo Electric kompanijos darbininkus. Darbininkai reikalauja pakelti algas 30 centų į valandą.

Trumpesnės darbo valandos

Chicago, Ill. — 1953 m. vasario 16 d. kepyklų darbininkai pradės dirbti tik penkias dienas į savaitę. Laimėjo 2,000 darbininkų, narių Teamsters unijos. Nors dirba trumpesnės darbo valandas, bet algos pasiliko tos pačios.

Tūkstančiai jūrininkų neteks darbo

Washingtonas. — Valdžios žmonės pripažįsta, kad Walter-McCarran įstatymas išmes iš darbo apie penkis tūkstančius Amerikos jūrininkų. Dauguma jų yra nepiliečiai.

Iš Laiškų Redakcijai

Rojui Mizarai. Gerbiamas! Pirmiausiai sveikinu jus su naujais metais, linkėdamas jums būti tvirtam sveikatoje, ilgai gyvenanti ir tęsti kovą už darbo žmonių reikalus. Su šiuo laiškeliu įdedu čekį, pasi-mokėdamas \$8 už Laisvės prenumeratą, \$3 auokuju dienraščiu, gi du dolerių prašau perduoti ALDLD sekretoriui D. M. Solomskui, tai bus Draugijai mokėstis už 1953 metus.

Su tikra pagarba,
K. Dapsas,
Mastic Beach, N. Y.

Grupė sužeistų Amerikos kareivių Kalėdas praleido Japonijoje ligoninėje, Yokohama mieste. Čia tik vienas iš daugelio vaizdų. Kiek pasigydę Japonijoje, jie sugrįš namo pas savuosius.

M. Junčas-Kučinskas.

Didžioji Volga

VILNIUS. — V. I. Lenino vardo Volgos — Dono laivybinis kanalas... Turbūt, nerasi Tarybų Sąjungoje žmogaus, kuris kalbėtų apie jį be gilaus susijaudinimo ir pasididžiavimo savo didele tėvyne. Tai, kas vyksta dabar Tarybų šalyje, pralenkė lakiausia daugelio kartų fantaziją. Tos kartos, svajojo apie šviesų laiką, kuomet žmogus apvaldys gamtos jėgas, pajungs jas sau.

Visa tai aš ypatingai aiškiai supratau, kai šiu metų rugsėjo mėnesį turėjau laimę keliauti Volgos — Dono laivybinio kanalu, kuriam suteiktas didžiojo Lenino vardas.

Motoriniu laivu "Sergiejus Kirovas" mes įplaukiame į naująjį uostą — Kalacas prie Dono. Čia prasideda Volgos — Dono laivybinis kanalas. Juo vyksta sielių vilkstinės su miško medžiaga Doneco anglies baseinui, garlaiviai su Doneco anglimi, Dono ir Kubanės lauku kviečiai.

Praplaukiame penkioliktąjį šluožą. Tai — grandiozinis įrenginys su dviem didžiulėmis koloomis-pjDESTALėmis, ant kurių pastatytos devynių metrų skulptūros — raiteliai su iškeltais kardais. Per keletą minučių šluožas prispildo vandens, kurio lygis greitai pakyla dvylika metrų, o kartu su juo kyla ir mūsų laivas. Šluožas vartai atsidaro, ir mes vykstame toliau. Pravažiuojame ir keturioliktąjį šluožą.

Ir štai mes Čimlanskos jūroje. Virš neapžvelgiamo vandens ploto skraido žu-vėdros. Ir sunku beiškėti, kad dar visai neseniai čia buvo stepė.

Vėlai vakare nuo kanalo krantų toli šviečia elektros žiburių gaisas. Tai Čimlanskos hidroelektrinės, jau duodančios pramoninę srovę, žiburiai. Volgos — Dono laivybinis kanalas — tai ne tik vandens kelias, sujungiantis penkių jūrų baseinus su sostine Maskva, ne tik galingos elektrinės, bet ir šiuose kraštuose neregėto derlingumo šalnis. Sudarytos salygos šimtui tūkstančių hektarų sausringų žemių Rostovo srityje drėkinti. Dono vandenys įsikverbė į stepes daugiau kaip šimtą kilometrų.

Šis tolo matyti pirmasis šluožas — įstabus hidro-technikos ir architektūros įrenginys. Triumfinė arka, puiki krantinė. Ir nepaprastai didinga yra J. V. Stalino skulptūra, pastatyta ant milžiniško granitinio postamento prie įėjimo į Volgos — Dono kanala.

Artėjame prie miesto-didvyrio, įėjusio nevystama srove, — Stalingrado. Ir šen, ir ten matyti naujos gyvenvietės. Nuo Stalingrado motoriniu laivu "Pamiatį Šmeliova" plaukiame toliau, Volgos aukštupio link.

Jaroslavis, Gorkis, Ščerbakovas... Vienas po kito praeina pro mūsų laivą miestai. Štai ir Rvbinsko jūra. Dydžio atžvilgiu ji yra po Čimlanskos jūros antroji žmogaus sukurta jūra. Plaukiame Maskvos — Volgos kanalu. Galingi šluožų vartai praleidžia mus nedelsiamai. 3,267 kilometrus nuplaukėme mes didžiuoju vandens keliu, ir besibaigiant dvyliktajai

dienai motorinis laivas "Pamiatį Šmeliova" įplaukė į mūsų sostinės Maskvos uostą — Chimkius. Visu dinguma mūsų akyse iškilo grandiozinis kūrybinis darbas, kurį nuveikė mūsų liaudis.

Didžiosiose statybose dalyvauja visa šalis, į jas padaro savo indėlį ir lietuvių tauta.

Italijos valdžia siūlo suktybę rinkimuose

Roma. — Italijos premjeras de Gasperi, krikščionių demokratų vadas, užsispyrę seime pakeisti rinkimų įstatymą taip, kad krikščionys demokratai ir kiti dešinieji daugiau laimėtų prieš komunistus bei kairiuosius.

De Gasperi persė, kad: Jeigu kuri partija arba partijų susidėjimas krūvon laimi rinkimuose 51 procentą visų balsų, tad "suktybę prieš demokrati-jai ar joms turi būti pri-ją."

Suvažiavimo žinios

Grazūs atsiliepimai Laisvės Bendrovės suvažiavimo reikalui. Puikios dovanos dienraščio paramai. Prašome pasiskaityti vieną išpūdingą laiškelį:

"Gerbiami Šerinkai!"

Nors aš asmeniškai negalėjau dalyvauti suvažiavime, tačiau dvasioje būsiu su jumis. Linkiu dalininkams padaryti naudingų tarimų dienraščio išlaikymui ir linkiu Laisvei gyvuoti kuo gražiausia ir teikti apšvietą Amerikos lietuviams.

Sveikinu suvažiavimą ir čia randate \$20.00 Laisvės paramai.

A. Lipčius,
Eddystone, Pa.

Steponas Večkys išvyksta vakacijom į šiltąją Floridą. Jis abejoja, ar sugrįš iki suvažiavimo, tad išvažiudamas palinkėjo gero pasisekimo suvažiavi-

mui ir apdovanojo dienraštį su \$15.00.

Susnikų Jurgis, žmona Elena ir posūnis Richard Janulis, iš Worcester, Mass., taipgi išvyko į Floridą. Važiuodami aplankė Laisvę, palinkėjo pasisekimo suvažiavimui ir apdovanojo dienraštį su \$5.00.

Daugiau dovanų suvažiavimo proga gavome nuo:

A. Sabulienė, So. Boston Mass. \$2.00

A. Višniauskienė, Boston Mass. 2.00

Labai graži parama dienraščiu ir malonūs linkėjimai. Širdingai dėkojame visiems, kurių vardai aukščiau išspausdinti, už taip gražias dovanas ir tikime sulaukti iš kitų apšvietą branginačių žmonių paramos tam prakilniam tikslui. Prašome visus dalininkus, kurie tik galite, dalyvauti suvažiavime, o vakare Laisvės bankete. Laisvės Administracija.

BAIGUS LAISVĖS VAJŲ

WORCESTER, MASS.

Ačiū visiems, prisidėjusiems dėl gausensio pakėlimo man punktų vajuas eigoje, ir ačiū visiems, atsinaujinusiems ir naujiems Laisvės prenumeratoriams. Žinau, godžiai skaitysite teisingiausias žinias telpancias Laisvėje.

Užbaigimo vajuas proga, aš noriu pateikti man mėgiamą eilėraštį, kurį parašė Artūras Regratis 1922 m. Tos eilės mums ir šiandien atitinka:

Aš eisiu ten, kur oras švinta,
Kur dingo miglos ir ūkai,
Kur nuo auglių jau rasos krinta
Ir tyliai šnekasi miškai.

Aš eisiu ten, kur saulė teka
Be dūmės — skaisti ir graži.
Kur rado vieną bendrą šneką
Raibų tautų — senį, mažį.

Aš eisiu ten, kur laisvė žydi,
Bujoja laimė ir viltis,
Ir kur likimas nepavydi,
Ko trokšta vargstančio širdis.

Tik aš bijau to laisvės krašto;
Jo nepasiekt man be kovos!
Tevilkiau, sunkią vargo našta,
Vistiek — siela neašaros!

Tegul mane belangė pūdo,
Te mane baudžia nors mirčia,
Tegul šalies žiaurus valdonas
Šunų gauja mane užpuodo —
Čia laimė man, aš būsiu čia:
Aš myliu vargą myliu kovą!

Lygiai prieš 30 metų Artūras tikėjo kova dėl laisvės, kad saulė tekėtų be dūmės, skaisti ir graži; kad rasti bendrą šneką raibų tautų seni-maži.

D. J.

LITERATŪRA IR MENAS

ROJUS MIZARĀ

Apysaka apie Spartaką

I.

Prieš 2,026 metus Romos respublikoje prasidėjo didysis vergų sukilimas, vadovaujamas trakiečio gladiatoriaus Spartako.

Sukilimas įvyko Kapujos mieste, netoli Neapolio.

Sukilo gladiatoriai, treniruojami "bučerio" Lentuloso Batiatuso gladiatorių "mokykloje."

Iš viso sukilo ir pabėgo arti šimtas asmenų, kurių tarpe buvo ir moterų, — pavyzdžiui: Spartako žmona Varinija.

„Pasitraukę iš miesto, sukilėliai gynėsi, kai valdžia pasiuntė prieš juos kariuomenės būrius iš Kapujos. Jie gynėsi peiliais, šakėmis, kirviais, akmenimis, plytomis, — viskuo, kas pakliuvo į jų rankas.

Nedidelis gladiatorių skaičius nugalėjo kur kas skaitlingesnius kariuomenės būrius, ginkluotus ano meto geriausiais ginklais!

Tada sukilėliai vergai-gladiatoriai pasiėmė nugalėtųjų ginklus ir mokėsi juos vartoti.

I sukilėlių vergų-gladiatorių eiles bėgo vergai iš miestų ir iš dvarų, vadina-
mą *latifundijomis*. Sukilėlių vergų gre-
tos nuolat didėjo, augo skaičiumi. Jie
buvo treniruojami, mokinami karinio
muštro.

Kai vergų eilės gerokai padidėjo, sako istorikai, buvo išrinkta karo taryba, kuri savo vyriausiojo vadu paskyrė *Spartaką*, o jo padėjėjais-leitenantais Kriksą ir Enomfuzą. Spartakas paskelbė: kai nugalėsime Romą, visi vergai bus išlaisvinti.

Romos valdžia siuntė daugiau kariuomenės sukilėliams sunaikinti. Bet kiekvieną naujai atsiųstą armiją sukilėliai, dėka Spartako genijalumo, sunaikino ir susiėmė sumušti armijų ginklus!

Jeigu iš karto Romos valdovai šį vergų sukilimą skaitė mažmožiu, tai ilgainiui jis virto jiems siaubinga baime. Suminėtas Spartako vardas kiekvieną patricijų, kiekvieną senosios sistemos, vergijos, šalininką drebino, kaip drugys.

Vergų karas prieš Romos valdovus tęsėsi apie trejetą metų. Vergų armija, sakoma, vienu kartu pasiekė 300,000 kovotojų skaičių. Prieš juos buvo pasiųstas ano meto žymiausias ir bene turtingiausias Romos generolas Markus Licinijus Krassus. Vėliau, sakoma, prieš juos buvo pasiųstas ir Pompejus.

Sukaupęs milžiniškas jėgas, generolas

Krassus, pagaliau, nugalėjo sukilėlius. Paskutiniame ir lemiamajame mūšyje sukilėlių vergų žuvo keletas dešimtų tūkstančių. Ir visi jie, išskiriant keletą, žuvo nuo žaizdų, gautų krūtinėje, o ne nugaroje. Kitais žodžiais: jie drąsiai, nesitraukdami, mušė priešą. Patsai Spartakas taipgi žuvo šiame mūšyje, o jo kūną priešas sukapojo į smulkius šmotelius.

Iš galutinio mūšio išliko virš 6,000 sukilėlių. Visi jie buvo sumiti ir gyvi nukryžiuoti palei Aprijaus vieškelį, einantį nuo Romos miesto į pietus. Nukryžiuotųjų lavonai kabėjo pakelėje ant kryžių per keletą mėnesių, kad jie paliudytų Romos galybę, kad įdiegtų vergams daugiau baimės, kad šie niekad ateityje nedrįstų kilti prieš savo vergėjus!

II.

Spartako vadovaujamų vergų sukilimas nebuvo pirmas.

Prieš tai anksčiau buvo sukilimų Graikijoje ir Sicilijoje. Dideli vergų sukilimai tęsėsi per metų eiles, pirmiau buvo vadovaujami *Eunuso*, *Atenijono* ir kitų.

Spartako vadovaujamas sukilimas, tačiau, buvo klasiškiausias ir reikšmingas tuo, kad jis įvyko pačioje Italijoje, tuo, kad jis sunaikino daug rinkinių Romos armijų, tuo, kad jis Romos imperijai grumojo, kaip teigia istorikai, rimčiau negu Hannibalis.

Ivertindami jo žygi, tūli istorikai išveda, jog Spartakas buvo nemažesnio sugabumo karo strategas ir vadovas už Hannibalą, už Pompejų, ir už Napoleoną! Žinoma, Spartako ir karo tikslas skyrėsi nuo anų, kaip šviesa nuo tamsos. Bet Spartaką ano meto istorikai neigė, apie jį mažai ką platesnio, išsamesnio rašė.

Retorikai, poetai, apdainavę patricijus, jį užtylėjo.

Skulptoriai, skaptavę biustus ir statulas ano meto Romos "didvyrių", kurie buvo prieš Spartaką tik liliputai, nematė reikalo Spartaką įamžinti. Spartakas, mat, kovojo už pavergtuosius prieš pavergtėjus!

Kai kurie mano, būk istorikas *Titus Livijus* (Livy), gimęs 59 metais prieš kristiečių, — vadinas, tuoj po spartakiečių sukilimo, — buvo smulkiai aprašęs Spartako gyvenimą ir rolę vergų sukilime, bet jo, Livijaus, raštai, liečian-

tieji 74 ir 71 metus, yra dingę!

Plutarchas, rašęs daug vėliau, Spartaką mini ryšium su Krassu, bet skūpi; Plutarchas taipgi nebuvo pažemintųjų ir pavergtųjų draugas. Nedaug apie Spartaką rašė ir istorikai Appian, Tacitus ir kiti.

Graziakalbis Cicero, ištikimai tarnavęs senajai, gaisčiančiai santvarkai, vergų reikalus taipgi neigė.

Yra apie Spartaką ir jo vadovaujamą prieš Romą karą vėlesniųjų rašytojų raštuose žinių, bet nedaug ir ne visos jos tikslios. Bendrai, kiekvienas istorikas, minėjęs Spartaką ir jo vadovautą vergų karą prieš Romą, truputį skirtingai jį nušviečia.

Šių žodžių rašytojui tėra žinomas anglų kalboje tik vienas veikalas, — *"The Ancient Lowly"*, parašytas C. Osborne Ward, — kuriame yra sukaupta nemaža išsamesnių žinių apie tą didįjį vadovą, skynusį kelią pavergtiesiems į laisvę.

Yra apie Spartaką apysakų italų kalboje, yra ir kitose kalbose, bet jos rašytos daug vėliau, gal būtų tik devyniolik-tame ar dvidešimtame amžiuje.

Atsimenu, prieš virš 40 metų Lietuvoje man teko skaityti nedidelę apie Spartaką apyskaitę, — gal versta iš kitos kalbos, — bet ji, neturėjo pradžios; stokavo dviejų pirmų puslapių ir buvo "vos gyva." Idomu būtų ją šiandien paskaityti!

Tuoju po pirmojo pasaulinio karo Vokietijoje buvo įsikūrusi revoliucinė partija, pavadinta *spartakiečiais*, iš kurios gimė Vokietijos komunistų partija. Spartakiečiams vadovavo Karolis Liebknechtas ir Rožė Luxemburg, bet vokiečių kapitalistų budeliai juodu nužudė iš pasalų!

Mačiau spaudoje, jog žymusis Tarybų Sąjungos kompozitorius Kačiaturijanas kuria baletą, pagrįstą Spartako gyvenimu.

Taigi Spartako vardas tebuvo ir tebėra gyvas.

Nežiūrint išnaudotojų klasės pasiryžimo neigti tai, ką atliko Spartakas, jo darbai ir šiandien tebėra didžiū įkvėpimu visiems prispaustiesiems, visiems pavergtiesiems, nežiūrint, kur jie begyventų!

III.

Tenka nuosirdžiai sveikinti amerikietį jauną, bet labai gausų ir talentingą rašytoją *Howard Fast* už parašymą istorinės apysakos apie Spartaką.

Howard Fasto "SPARTACUS" turi 366 puslapius, didelio formato knyga. Rašytojas, pasiknaisiojęs istorijoje, gerai susipažinęs su ano meto Romos imperijoje vergų būseną, gladiatorių padėtimi, patricijų, kaip klasės, viskuo perpildytu gyvenimu, emėsi plunksnos ir parašė šį savo vėliausį ir stambiausį istorinį veikalą. Autorius sako: "Spartakas" jam geriausiai patinka iš visų jo paties veikalų.

Deja, kai jis jį parašė, — negavo leidėjų knygai pasaulin išleisti. Tos pačios knygų leidyklos, kurios seniau Fast'o apysakas su pagėgimu leido, nesutiko leisti "Spartaką".

Pasirodo, kad šių laikų Amerikos patricijai Spartako bijosi nemažiau, kaip senovės Romos patricijai!

Tuomet Howard Fast susirado prie-telių, kurie jam skolino pinigų, ir veika-las tapo atspausdintas; jį išleido pats autorius.

Tačiau, kaip greitai "Spartakas" iš-vydo šviesą, — taip greit jis buvo išvers-tas į visą eilę kitų kalbų, ir šiandien jį skaito milijonai žmonių!

Galimas daktas, jog neužilgo susi-lauksime ir lietuviškojo vertimo, kurį atliks anapus Atlanto gyveną lietuviai literatai.

IV.

Ką gi autorius savo veikale vaizduoja? Ką jis jame sako?

Pasirėmęs istoriniais duomenimis, faktais, Howard Fast, apysakiškai, in-triguojančiai, meniškai, meistriškai vaizduoja tuos įvykius, kurie trumpai bu-vo paminėti šio straipsnio pradžioje.

Rašytojas vaizdžiai ir labai įdomiai parodo gladiatorių gyvenimą ir jų kau-tynes arenose; — balsūs, šurpu skaity-tojų nukrečią paveikslai!

Rašytojas, — savo charakterių per-sonažų lūpomis, — atpasakoja gladiato-rių sukilimo pradžią, jo plėtojimąsi, jo pabaigą.

Jis duoda platų vaizdą iš turčių, pat-ricijų išgyvenimo, vedančio Romą į sužlugimą. Žmogus skaitai apie turtoose skėstančius Romos patricijus ir matai mūsų laikų "ekonominį rojalis-tų" klasę, moraliai prasiradusią, godžią, žiaurią.

Fasto vienas vyriausiųjų personažų, Lentulus Grachus, — suktas politikierius (kaip mūsų Tammany Hall politikie-riai), senatorius, — neturįs jokio doros skrupulo. Jis — pernelyg nutukęs. Jis — vjengungis. Grachus nuolat užlaiko keliolika vergių namų ruošai atlikti. Jis perka tik pačias gražiausias, jaunas mergaites. Savo lytinio gašlumui pa-tenkinti Grachus pasirenka bent kurią savo vergių. O kai ta ar kita esti už-veista, neščia, — politikierius parduoda ją į latifundijas laukų darbams! Jos vieton perkasi kita.

Vedusieji patricijai vyrai prievartau-ja verges, o jų žmonos verčia vyrus ver-gus "turėti su jomis reikalo!"

Moraliai serganti patricijų klasė savo pūliais užkrečia sveikus, padorius ver-gus!

Vergas pigus, — pigesnis už arklių, už asilų, už karvę! Roma gi — pasaulio už-kariautoja. Ji turi užtenkamai vergų iš visų kraštų: iš Mažosios Azijos, iš Afri-kos, iš Graikijos, iš šiaurvakarinės Eu-ropos!

Tokių vaizdus "Spartako" autorius atidengia savo kūrinyje.

Man rodosi, jog autorius nemaža fak-tų savo apysakai sėmė iš viršpaminėto-sios istoriko Ward'o knygos. Tačiau yra kai kuriuose faktuose tarp jo ir Ward'o skirtumų.

Imkime patį Spartaką. Visi pripažįsta, jog Spartakas kilęs iš Trakijos. Istorikas Ward sako: jo tė-

(Tęsia 4-tam puslap.)

Iš Brazilijos

Dar viena skaudi mirtis

S. PAULO. — 1952 m. rugsėjo 16 d. Brazilijos lietuvių pažangiąją kolo-niją prislėgę gilūs liūdesys: tą dieną atsiskyrė iš gyvū-
jų tarpo Pranas Simukauskas, pasižymėjęs kovotojas už pažangiosios žmonijos kilniasias idėjas — demo-kraciją, laisvę, socializmą ir taiką.

Pranas Simukauskas gi-liai tikėjo revoliucinio marksizmo pergalei, dėl kurio paaukojo didelę savo gyvenimo dalį. Dirbo po-grindiniame revoliuciniame judėjime. Kada hitlerinės gaušios užpuolė mūsų tėvy-nę, Simukauskas visa siela dirbo pažėmimui savo tėvy-nai, atsižadėdamas daugelio poilsio naktų.

Vėliau susirgo parali-žiaus liga, nekuri laiką ne-sikeldamas iš lovos, bet rūpestingai gydomas, dali-nai buvo atgavęs jėgas ir vaiksčiojo. Nors palaužta sveikata, vienok nesiskyrė su pažangiuoju judėjimu, skaitė demokratinę spau-dą, dalinosi mintimis su draugais ir gyveno su pa-saulio revoliucinės kovos eiga iki paskutinės savo gyvybės valandos.

Velionis buvo kilęs iš Lietuvos Prienų apskrities, Jėzno valsčiaus. Mirė turė-damas 52 metus amžiaus. Palaidotas Formosa kapi-nėse, Nr. 234, kvartalas 84.

Paliko giliame nuliūdime žmoną Domicelę, sūnus Juozą ir Albiną ir du bro-lius — Aleksandrą ir Re-tarą.

Liūdi visa demokratinė kolonija, netekusi neatlai-daus ir sąžiningo kovotojo. Visai šeimai, nuliūdimo va-landoje, giliausia užuojau-ta!

Nuliūdes.

Išskūrė Lietuvių literatūros komitetas

S. PAULO. — Nežiūrint, kad Brazilijoje bene bus didžiausia Pietų Amerikos lietuvių kolonija, vienok paskutiniu laiku demokratinis bei kultū-rinis judėjimas kaip ir ap-miręs. Tiesa, aplanko mus keletas užsienio lietuvių laik-raščių; kai kada — viena kita knyga. Bet toji gaunama li-teratūra nėra kaip reikiant sutvarkoma, paskirstoma — stoka bendro darbui.

Kad tą spraga užpildytus arba, tiksliau variant, pasi-stengus užpildyti, kad vėl pradėtus normaliau turėti ryšius su mūsų brolių kolonijo-mis kituose pasaulio kampuo-se; kad normaliau palaikytus susirašymą su jų organizacio-mis bei kitais kultūros žid-niais ir, pagaliau, kad jiems suteiktus daugiau žinių iš mū-sų kultūrinės bei ekonominės veiklos čia, Brazilijoje, buvo apsvaistytas ir nutarta sukur-ti tam tikrą organą, pavadin-tą Lietuvių Literatūros Kom-itetu, kuris turės už pareigą pradėti pirmuosius bandymus tiems tikslams atsiekti.

Tiesa, turime mūsų tarpe tam tikrą sanburį, kuris atlie-ka nekuriuos paminėtus reika-lus net laikraštuką protarpiais sugeba išleisti, palaiko, nors paskutiniu laiku ir labai men-kus, ryšius su draugais užsie-niečiais, bet Brazilija ir joje darbai dirva labai plati — su-tilpsime visi. Antra, šio kom-iteto tikslas truputėlį bus platesnis. Žinoma, tas daug priklausys nuo sąlygų ir nuo kitų asmenų kooperacijos su šiuo komitetu. Turime pripa-žinti tik tą: pasimojimas ge-ras ir, mūsų nuomone, rei-
kalingas, nes braziliečių ry-šiai su užsieniu paskutiniu laiku labai siauri.

Julius Likas

Dar prie mūsų diskusijų

nimas labai atsilikęs nuo mūsų XX amžiuje gyvenimo". (Mūsų pabrėžta.)

Pirmiausia atitaisykite klaidingą Za-liuko forumo diskusijų interpretaciją. Kuomet mes sakome, "dažniausiai" ne-tinkami, tai nereiškia atmetimą visų scenos veikalų, vaizduojančių dabartinę Lietuvos padėtį. Nei Bovinas, nei R. B. forume nereiškė mintis, kad Lietuvoje išleisti veikalai "mums netinkami."

Manau, kad šiuo klausimu, kaip kad teatro forume, taip ir diskusijose spau-doje su d. J. Zaliuku, mes sutiksime, kad ne visi senosios veikalai, išleisti Lietuvoje, mums tinka. Vieni jų tiksliai parašyti Lietuvos publikai, kitus mes negalėtume pastatyti, nes jie taikomi profesionaliam teatrui.

Dar toliau, sakysime, Lietuvoje kito-kia valstybinė santvarka. Ten vyriausybė pažangiųjų darbininkų rankose, ji jiems ir tarnauja. Tad Lietuvos pažan-gių darbininkų pažiūra į vyriausybę, į darbavietę, darbo našumą yra vienokia, kuomet Amerikos pažangiųjų žmonių į reakcinę vyriausybę, — yra kitokia. Tad ir veikalai, parašyti Lietuvoje tokiomis temomis, ten gali būti labai geri, o mums (dėlei esamų sąlygų) gali būti ne-priimtini, nepaisant to, kad mes juos ir norėtume matyti scenoje.

Forume niekas neišstojo prieš Lietu-

voje išleistus veikalus, tačiau pasisaky-ta prieš tą mintį, jog mes galime tenkin-tis tik *Lietuvos išleistais veikalais* ir *klasikais*. Manomė, kad nebūtų sveika mūsų kultūriniam meno judėjimui, jei mes jį remtume tik dabartinės Lietuvos veikalais. Tuomet mes kaip ir norėtu-me apsilenksti su vietiniu gyvenimu, či-a esamomis kovomis, kuriose mes gyvena-me.

Mums rodos, jog nėra tikslo taip stą-tyti klausimą apie klasikų, kaip jį sta-to J. Zaliukas. Tiesa, kad Gogolio, Če-chovo, Šilerio veikaluose "gyvenimas la-bai atsilikęs nuo mūsų", todėl nevi-sus klasikūs mes vaidiname ir nevisus galime suvaidinti. Tačiau klasikų vai-dinimą reikia atskirti mūsų mėgėjų tea-tro nuo Tarybų Lietuvos arba Tarybų Sąjungos, kur veikalus stato valstybės teatrai, kur šimtai veikalų pastatoma į metus. Ten klasikūs stato profesionaliai artistai ir teatrai, ten klasikuose pa-rodoma tikras praėties gyvenimas, kuomet pas mus klasikų charakteriai ir anas jų gyvenimas gali išeiti tik sudar-kytas. Ir klasikai tarybinėse šalyse su-daro tik mažą dalį scenos veikalų, o kuomet mes statome klasiką, tai tik klasiką ir turime.

Antra, seni klasikai mums, amerikie-čiams, gali būti "artimesni", negu kai

kurie tarybiniai veikalai. Caristinėje Rusijoje, Vokietijoje, kuomet ten siautė reakcija, feodalizmas, atsirado pažan-gesnių rašytojų, kovotojų, kurie savo veikaluose, kad ir mums svetima ideolo-gija, reikė reikėjai kritika, kovą už laisvę. Toki veikalai (žinoma, ne visi) ir šiandien yra artimi mums, kuomet čia siaučia persekiojimai, laisvės varžymai.

Forume pasisakyta, jog mes negalimė tenkintis vien Lietuvos veikalais. Mums reikia, ir labai reikia, veikalų iš vietinio gyvenimo, iš šių dienų kovų.

Kita mūsų teatrui problema, tai veika-lų tinkamumas techniškai. Kuomet valstybės, profesionaliam teatre techni-ka, dekoracija, aktorai taikoma veika-lui, tai pas mus veikalas taikomas mūsų teatrui. Autorius, rašydamas veikalą mūsų scenai, pirmiausia turi galvoti, ko-kioje salėje jo veikalas bus galima pa-statyti, koki aktorai jį galės vaidinti.

Šios problemos stato reikalą, kad mums reikia daugiau veikalų, tinkamų ideologiniai ir techniniai mūsų teatrui.

Šios problemos buvo iškeltos teatro fo-rume. Šiais klausimais veik nebuvo skir-timų nuomonių. Kad mūsų teatro ko-kybė, kaip vaidyba, taip ir turinui, turi gerėti. Lavintis ir daug lavintis reikia.

V. Bovinas.

Pažangiųjų lietuvių kultūriniam ju-dėjime teatrinis menas buvo ir dar tebe-yra vienas iš svarbiųjų mūsų meninės saviveiklos punktų. Todėl ir LMS 3-čia apskritis šia tema suruošė forumą. Tai buvo taikoma gerinimui ir plėtimui te-atrinės meno saviveiklos.

Bet Chicagoje "klausydami" mūsų fo-rumo diskusijas, mums rodos, kai kurie draugai padaro nevisai tikslas išvadas. J. Zaliukas rašo Vilnyje, jog su "V. Bo-vino nuomone negalima sutikti", — taip pat "su R. B. nuomone negalima sutik-ti." Kodėl? Todėl, kad jie reikė min-tis, jog dabartinės Lietuvos veikalai "Amerikos lietuvių scenai dažniausiai (mūsų pab.) nebūtų tinkami."

Na, ir iš to J. Zaliukas daro išvadas, jog R. B. ir V. Bovino nuomonės prilyg-tas prie tų, kurie "nežino, kas yra teat-ras ir nežino jo paskirties". Veikiausia dėlei to, jis duoda pamoką, kad vaidini-mo metu būna atstatomas gyvenimas, žmonės, jų papročiai ir t.t. Pagaliau, J. Zaliukas daro sekamą išvadą:

"Toliau, jeigu veikalai apie Lietu-vos gyvenimą, išleisti Lietuvoje, *mums netinkami* todėl, kad tenai naujai išsivystęs gyvenimas yra pažengęs šuo-liais pirmyn, tai Gogolio, Čechovo, Šile-rio ir kitų klasikų veikalai mums irgi netinkami, nes juose pavaizduotas gyve-

ZINIOS IŠ LIETUVOS

Etnografų ekspedicija

I Vilnių grįžo Lietuvos TSR Mokslo akademijos Lietuvos istorijos instituto etnografų ekspedicija — dalis kompleksinės Pabaltijio tautų etnografų ekspedicijos, kurią organizavo TSRS Mokslo akademijos Etnografijos institutas.

Ekspedicijai vadovavo TSRS Mokslo akademijos Etnografijos instituto sektoriaus vedėjas profesorius N. N. Čebokarovas. Ekspedicija atliko tyrimus Pandėlio, Rokiškio ir Obelių rajonuose.

Pamatinis ekspedicijos tikslas — išspręsti lietuvių etnogenezės klausimus. Tuo tikslu buvo tiriama krašto gamtinė buitis — žemės ūkis, žvejybos, bitininkystės istorija, liaudies architektūra, audiniai. Įstirta kolūkiečių buitis. Surinkta daug etnografinės medžiagos. Ekspedicija aprašė linų, vilnos, metalo, odos, molio apdirbimo naminių jų dirbinių apipavidalinimą.

Ekspedicijos dalyviai parvežė apie 600 naujų eksponatų, tame tarpe daug audinių, drabužių, gamybos įrankių pavyzdžių ir apie 2000 pastatų, sodybų ir kt. foto nuotraukų.

Surinkta daug tautosakos, revoliucinių dainų, jų tarpe 50-60 dainų iš 1905 metų ir 1918-1919 metų laikotarpio. Užrašyta 15 naujų tarybinių dainų, surinkta tradicinės tautosakos medžiaga.

Naujos statybinių medžiagų rūšys

VILNIUS, X. 31, 1952. — Partijos XIX suvažiavimo direktyvose dėl penktojo penkmečio plano numatyta toliau didinti gamybą naujų ekonominių statybinių medžiagų rūšių iš keramikos, padedančių industrializuoti statybą ir sumažinti jos kainą.

Garliavos plytinė pradžio masiškai gaminti tuščia-vidurius pertvarų blokus. Iš tokių blokų padarytos vidinės kambarių pertva-

ros yra lengvos bei atsparios ugniai ir taip pat pasižymi puikiomis garų ir šilumos izoliavimo savybėmis. Be to, šie blokai paspartina statybinių darbų.

Rokų plytinė, statyboms tiekia didelius sienų blokus. Kiekvienas jų savo apimtimi yra lygus penkioms įprastinėms plytomis. Šios įmonės sienų blokai buvo naudojami statant daugiaaukščius Maskvos universiteto rūmus ir susilaukė iš statybinių aukškeraminių blokus naujo įvertinimo.

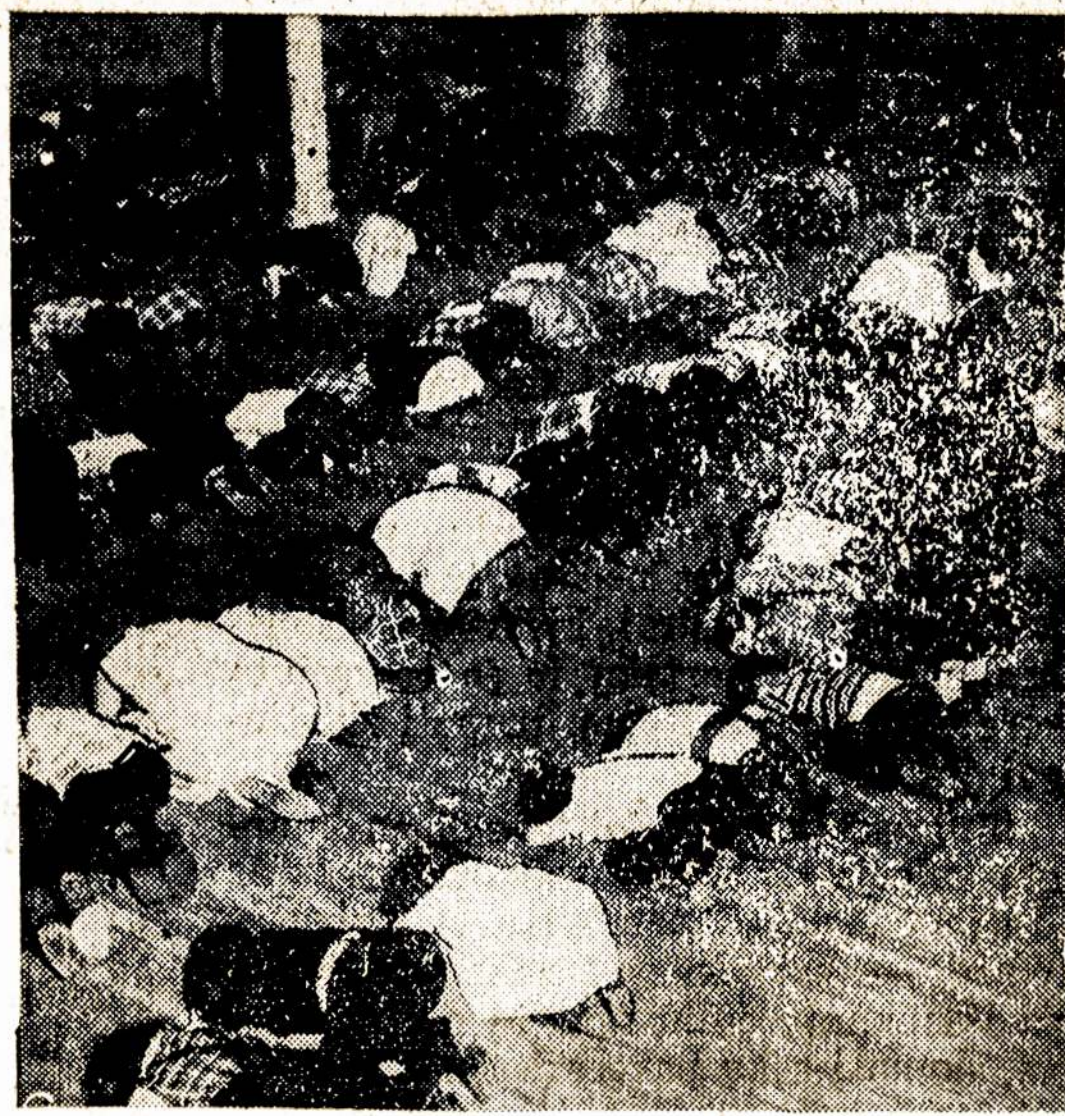
dojamus įrengti perdengiamams tarp aukštų, gamina Palemono ir Sargėnų plytinės.

Naujų ekonominių medžiagų gamyba respublikos įmonėse šiais metais žymiai padidinta. Pavyzdžiui, akytų plytų gamyba palyginti su praeitais metais padidėjo 10 kartų, įvairios paskirties tuščiavidurių keraminių blokų gamyba — tris su viršum karto.

—

Tarybinio ūkio gyvulių auginimo laimėjimai
ŠIAULIAI, X. 30 d. 1952. — Priešakiniai Bubių tarybinio ūkio gyvulių auginimo laimėjimai pasiekė gerus rezultatus, keldami gyvulių produktyvumą. Melžėja M. Žilinskaitė iš kiekvienos jai priskirtų 13 karvių primelžė po 3,400 litrų pieno, vietoj 3,300 litrų, numatytų plane visiems metams. Metinį pieno primelžimo planą taip pat įvykdė melžėjos Z. Steponavičiūtė ir O. Žilinskaitė.

Veršininė V. Bielskienė kiekvieno veršelio vidutinį paros priaugimą padidino iki 750 gramų, vietoj 600 gramų pagal planą. Kiaulinių E. Augustytė kiekvienos jai priskirtų kiaulių vidutinį paros priaugimą padidino iki 600 gramų, vietoj 400 gramų pagal planą.

Washington Thompson vidurinėje mokykloje vaizdas. Mokiniai susigriebė and grindų. Jiems taip įsakyta daryti, kad apsisaugojus nuo atominės bombos. Visose Washington mokyklose buvo pravaista nuo atominės bombos apsigynimo išbandymas.

Rajono tarybos sesija svarsto gyvulininkystės klausimus

MAZEIKIAI, X. 30 d. 1952. — Rajono Darbo žmonių deputatų tarybos eilinė sesija apsvairstė klausimą dėl priemonių visuomeninei gyvulininkystei toliau vystyti kolūkiuose. Savo pranešime rajono vykdymo komiteto žemės ūkio skyriaus vedėjas Sukys pareiškė, kad avių skaičius kolūkiuose šiais metais palyginti su praeitais metais padidėjo pusantro karto. Pustrėčio karto padidėjo paukščių skaičius, žymiai padidintas kiaulių ir galvijų skaičius. Gyvulininkystės mėnesio metų „Pergalės“ ir „Aušros“ kolūkiai įvykdė metinį visų rūšių gyvulių skaičiaus padidinimo planą, baigė remontuoti gyvulininkystės patalpas ir ap rūpino gyvulius pašarais visam tvartiniam laikotarpiui.

Kyla gyvulių produktyvumas. „Lenino keliu“ kolūkio melžėja E. Knabikienė jau primelžė po 2,000 litrų pieno iš kiekvienos serijos karvės. Po 14 parėlių iš kiekvienos motininės kiaušės gavo „Tarybinės vienybės“ kolūkio kiaušinėlius. Diskusijoje pasisakiusieji deputatai pažymėjo, kad rajono vykdomasis komitetas nepakankamai sumaniai ir operatyviai vadovauja gyvulininkystės mėnesiui. Sesija priėmė platų sprendimą.

Statybos kolūkiuose

MAZEIKIAI, spalio 22, — „Gegužės Pirmosios“ kolūkio statybinkai užbaigė didelės kiaušidės statybą ir pradėjo statyti naują tipinę karvidę. Statybinkai Kneita, Dautis, Janickas ir kt. darbo užduotį kasdien įvykdė iki 150 proc. Statybos brigada, vadovaujama Pocičiaus, sparčiai vykdė elektrinės statybą. Artimiausiu metu kolūkiečių namuose, gyvulininkystės fermose sužibės elektros lemputės. Be to, kolūkyje statomas klubas, kurio statyboje aktyviai dalyvauja kolūkio komjaunuliai ir jaunimas.

Neatsilikia nuo „Gegužės Pirmosios“ kolūkio ir kiti Mazeikių rajono kolūkiai. Štai, „Jaunosios Gvardijos“ kolūkio statybinių brigada baigia statyti tipinę karvidę 100 karvių. Šiuo metu atliekami vidaus įrengimo darbai: dedami langai, įrengiama automatinė girdykla. Prie karvidės bus pastatyti du siloso bokštai. Kolūkio centre statoma didelė grūdų džiovykla. Didelę naują arklidę pastatė „Pergalės“ kolūkis, o „Vienybės“ kolūkio statybinkai užbaigė kiaušidės 100 kiaulių statybą ir pradėjo statyti paukštide 500 paukščių.

Sparti visuomeninių pastatų statyba vyksta „Lenino keliu“, Čapajevų vardo ir kituose rajono kolūkiuose.

T. Balanas

A.L.D.L.D. REIKALAI

Pakvietimas L. L. D. Pirmosios apskrities kuopų į metinę konferenciją

L. L. D. I apskrities komitetas šaukia metinę konferenciją, kuri įvyks nedėlioje, sausio 18 d., 1953 m., 10 val. ryte, Vilnės svetainėje, 3116 So. Halsted St., Chicago 8, Ill.

Šioje konferencijoje bus patiekti planai, kaip auklėti ir stiprinti Literatūros Draugiją narių skaičiumi ir kaip pasiekti daugiau apšvietos tarp lietuvių.

Nepamirškite visos L. L. D. kuopos, kurios randasi pirmosios apskrities ribose išrinkti pilną skaičių delegatų. Delegatai renkami po vieną nuo

Apysaka apie Spartaką

(Tęsia nuo 3 puslapio)

vą (vergą) budeliai, pririšę prie medžio, užmušė. Jaunas Spartakas, būdamas 15-kos metų amžiaus, apsikabinęs negyvą tėvą, kaip Hanibalas, prisiekė Romai atkeršyti!

Ward teigia, jog Spartakas buvo į Kapują parvežtas tiesiai iš Trakijos. Gi rašytojas Fast sako: Spartakas pirmiau buvo nugabentas į Arabijos aukso kasyklas, į Ispanijos sidabro kasyklas, vėliau į Afrikos geležies kasyklas, — jis ten dirbo baisiose sąlygose. Ir iš Afrikos kasyklų Batiatas, jį nusipirkęs, parvežė Kapujon.

Ward sako: Varinija, Spartako žmona, buvo kilusi iš Mažosios Azijos, gi Fast teigia, būk ji kilusi iš Galijos, ji buvusi vokiečių kilmės.

Dr. Ant. Petrika parašė („Šviesa“ No. 4, 1952) Fasto „Spartako“ recenziją. Jis ten prikiša autoriui kai kuriuos netikslumus. Tūli jį pagrįsti, o vienas, man atrodo, ne.

Dr. A. P. rašo:

Kuo, pav., galima pateisinti tokį Spartako poelgį? Kai jam, kaip ištikimam karo vadui, jo draugai dovanuoja puikų arabiškos veislės žirgą, tai jis, padėkojęs už dovaną, tuoj pat žirgą kardu nuduria. Tai nebuvo reikalinga Spartako drąsos įrodymui; jis tai pilnai įrodė kovos metu. Pfiirsta nekaltą gyvulį bile kas gali nudurti. Gi Spartako pasiteisinimas, būk: „Jei mūšį laimėsime, turėsime arklį, kiek tik norėsime, o jei pralaimėsime — mums jie bus nereikalingi.“ yra suvis be pagrindo ir be logikos.

„Spartako“ autorius šį epizodą paėmė tiesiog iš istorijos puslapių. C. Osborne Ward aukščiau minėtame savo veikale šitaip sako:

At length Spartacus issued his general order of battle and at the ring of his war clarions the two angry armies closed up bringing on the ferocious conflict. They brought their chieftain his horse; but the gladiator, like Warwick (vidurinių amžių anglų karo vadas—R. M.) drew from its sheath his sword and with one blow of his strong arm, killed the excited steed; then shouting onward to his men, uttered the farewell speech of Spartacus to his soldiers: „Victorious I shall find horses in plenty among the enemy; defeated I shall no longer want one.“ Then poisoning himself he rushed for Crassus with his steel high in air and fell upon the ranks of his adversary in personal combat.

Plutarchas, rašęs prieš 19-ą šimtą metų, tą įvykį karo fronte paduoda beveik žodis žodinė, kaip C. O. Wardas. Norėdamas būti ištikimu istoriniams daviniams, Fast savo „Spartake“ jį ir panaudojo. Tame nėra nieko nelogiško. Pagaliau: beletristas, rašydamas istorinius veikalus, naudoja savo vaizduotę,

savo fantaziją; sukuria naujus charakterius. Tik, aišku, visa tai privalo atitikti aprašomosios gadinės žmonių pa-pročius ir būklę.

Yda Fasto „Spartake“ glūdi apysakos pabaigoje ir išvadoje.

Ir juo daugiau aš galvoju, juo mažiau galiu suprasti, kaip tokio masto autorius, kokių yra Howard Fast, galėjo tą ydą didžiuliame savo veikale palikti?!

Dalykas toks: Varinija, Spartako žmona, vergė, per visą karo metą buvo kartu su vyru, su Spartaku. Varinija jį didžiai mylėjo ir gerbė. Ji padėjo vergams kovoti. Ji talkavo savo vyrui ir draugams, kaip ištikima ir sąmoninga žmona turi talkauti.

Varinija išlieka gyva. O kadangi ji nepaprasto grožio moteriškė, tai Romos karo vadas Krassus, nugalėjęs Spartaką, paima ją į savo palocių ir laiko Variniją lyg savo numylėtine, atsieit, sugulove. Apie šią moteriškę sklenda visose Romoje, ypatingai patricijų rateliuose, visokie gandai, kaip apie nepaprastą gražuolę. Susidomi Varinija ir politikierius-senatorius, ištivirkėlis Grachus. Jis išvagia ją iš Krassaus palociaus. Varinija Grachui nuolankauja ir net jį bučiuoja. Tuomet jis įsako vežti Variniją juo greičiau į laisvę, anapus Alpų, o pats Grachus nusižudo!

Varinija, išlaisvinta, gal Šveicarijoje, gal Vokietijoje, išteka už kito, susilaukia sūnaus, kuriam duoda Spartako vardą ir sau gyvena.

Visa tai nėra logiška, nėra natūralu. Visa tai, pagaliau, žemina moterį-kovotoją, visa tai sumenkina puikią apysaką!

Ką autorius tuo norėjo simbolizuoti, turbūt nieks nežino, bet kiekvienam aišku, jog Varinijos bučkis, duotas žiauriam vergų priešiui patricijui, sutersia garbingus Spartako ir visų dėl laisvės kovojusiųjų ir galvas padėjusiųjų vergų žygius.

Dėl šitos išvados, „Spartako“ autorius susilaukė aštrių pastabų ne tik iš amerikiečių recenzantų (tarp kitų: Milton Howard, Dr. A. Petrika), o ir iš užsieniečių.

Vengrijos rašytojų organas, „Liaudies Literatūrinis Savaitraštis“, padarė aštrų Fastui priekaištą dėl šios „Spartako“ „linksomos užbaigos“.

Nežiūrint to, „Spartakas“, kaip minėjau, yra labai plačiai ir dideliu mągiūmu milijonų žmonių skaitomas. Šiuo metu jis išverstas į suvirš 20 kalbų.

Tie lietuviai amerikiečiai, kurie var-toja anglų kalbą, turėtų įsigyti „Spartaką“ ir jį atidžiai perskaityti.

Tai didžios svarbos istorinė apysaka!

„SPARTACUS“ by Howard Fast. Published by the Author. Box 171, Planetarium Station, New York City 24. Kaina \$2.50.

kiekvienų 10 narių ir vienas nuo kuopos.

Pageidaujama, kad kuopų sekretoriai prirengtų metinius rašiškus raportus konferencijai iš kuopos veikimo.

Pasistengkite duoti naujų sumanymų konferencijai ap-svarstyti. Nepamirškite pa-simokėti narių duokles į ap-skritį ir centrą.

Dalyvaukite konferencijoje visi delegatai; gali dalyvauti svečiai ir viešnios su pataria-muoju balsu. Visi atsilankykite virš pažymėtu laiku, nesivė-luokite.

Visus užkviečia L. L. D. I apskrities komitetas.

A. Yuris — pirmininkas.
S. Vešys — raštininkas.
A. Grigas — kasierius.

Newark, N. J.

Gruodžio 28 d. Bob ir Emily Žukauskus aplankė garnys ir paliko sūnelį. Naujagimio vardas duotas George Frank.

Katrina Žukauskienė, žymi dienraščio Laisvės vajininė, džiaugiasi nauju anuku, taipgi ir jos vyras Jurgis yra links-mas taja žinia.

Linkių tėveliams Bob ir E-mily daug laimės su nauju sū-neliu ir taipgi jų mažai dukre-lei, džiaugtis nauju brolieliu.

Laisvės bendrovės suvažiavimas įvyks sausio 25-tą. Va-kare bus banketas. Tuojau į-sigykite bilietą.

Laisvės bendrovės suvažiavimas laukia nuo organizacijų ir nuo asmenų pasveikinimų.

Jei. Tāmsta dar neprenu-meruoi dienraštį Laisvę, tai tuojau užsisakykite. Jis kas-dieną atneš jums į namus svarbiausias žinias iš viso pa-saulio.

ATSISAUKIMAS

Dėl A. Dagilio poezijos rinkinio prenumeratos

Per keletą dešėty metų mūsų žymusis Amerikos lie-tuvių poetas A. Dagilis yra sukūręs daug šaunių eilėraš-čių. Gražu būtų geriausius jų turėti knygos formoje. Bet galėsime tokį rinkinį išieisti tikiai už iš anksto su-rinktas prenumeratas bei aukas.

Todėl prašome tuojau užsiprenumeruoti. Prenumera-ta tikiai \$1. Prenumeratorių vardai ir pavardės tilps knygos gale.

Be to, kurie išiesite, prašomi rinkinio išleidimui pa-aukoti. Viską siųskite Laisvės Administracijai —

110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill 19, N. Y.

Šiuomi užsiprenumeruoti A. DAGILIO poezijos knygele ir užsimoku \$.....
Vardas ir Pavardė
Antraštas
Miestas

PASTABA: Vardus ir pavardes, taip pat adresus, užrašykite aiškiai, suprantamai, nes knyga bus prenu-meratoriams pasiųsta tiesiai į namus.

PAKVIETIMAS Į LAISVĖS BANKETA

GERA VAKARIENĖ IR ŠOKIAI

Ta puiki išskilmė įvyks
Sekmadienį, Sausio-January 25 d.

Tuojau įsigykite bilietą, \$3.00

Daug palengvinsite rengėjams išanksto
įsigydami banketo bilietą

Banketas bus

LIBERTY AUDITORIUM

110-06 Atlantic Ave.

Richmond Hill, N. Y.

Vakariene bus duodama lygiai 6-tą v. vak.

GEO. KAZAKEVIČIAUS ORKESTRA
Gros šokiams. Vien šokiui įžanga 75c.

Šokiai prasidės 7:30 val. vakare

UŽBURTOJI SIELA

10-24-52

Parašė ROMAIN ROLLAND

—52—

(Tąsą)

Tai būta kieto apsisprendimo. Laimingai!.. Jei jūs jau tam ryžtatės!.. Sveikinu jus dėl jūsų narsumo...

Aneta jo klausėsi varždamasi. Kaip tai buvo keista! Ji norėjo išreikalauti sau teisę veikti taip, kaip ir buvo padariusi; anądien tapo Liūsile ji buvo pasirengusi tai patvirtinti prieš visą pasaulį. O dabar jai buvo labai nemalonu girdėti Marselį ją giriant tokiu tonu! Ji kentėjo dėl savo drovumo ir dėl savo garbingumo. Ji tęsė:

— Aš klystu. Taip, aš apie tai buvau galvojęs. Bet galvojau, to bijodama, o ne norėdama. Čia ir yra tai, ko ne dabar nesuprantu: kaipgi aš galėjau padaryti tai, ko bijojau, ko visai nenorėjau?

— Tai natūralu, — tarė Marselis. — Žmogų hipnotizuoja tai, ko jis bijo. Iš esmės, juk niekas nesako, kad tai, ko bijo, jis neigėdžia. Bet išdrįsti tai, ko bijo, nes visi sugęba. O jūs, jūs išdrįsote. Jūs išdrįsote pati save apgauti. Gyvenime reikia apsigauti. Apsigauti reiškia pažinti. Reikia pažinti... Bet man atrodo, jog ir išdrįsdama jūs būtumėte galėjusi, mano vargše draugužė, pavartoti tam tikrų atsargumo priemonių; man atrodo, jūsų bendrininkas labai kaltas, palikdamas jums šią našta vilti.

Aneta, truputį įžeista, tarė: — Man tai nėra našta. Marselis manė, kad Aneta geraširdiškai norėjo Rožę pateisinti, ir tarė: — Jūs dar jį mylite? — Ką? — paklausė Aneta. — Gerai! — tarė Marselis juokdamasis. — Vadinasi, jūs jo nebemylite. — Aš myliu savo kūdikį, — tarė Aneta. — Visa kita jau praeitis. O jei tai jau praeitis, nebežinia, ar kada nors visa tai buvo. Tai nebegalima nė suprasti. Liūdna.

— Tai taip pat turi savotiško žavesio, — tarė Marselis. — Aš tuo nesigėriu, — pasakė Aneta. — Nesu menų mėgėja. Bet mano sūnus tai dabartis, ir dabartis, kuri tęsis taip pat ilgai, kaip ir aš pati. — Dabartis, kuris mus pamina, kuriai vieną dieną jūs savo ruožtu būsite praeitis.

— Taip man ir reikia! — tarė Aneta. — Dar gerai, kad būsiu trypiama jo kojų.

Marselis juokėsi iš šios užsidegėlės. Aneta tarė:

— Jūs manęs negalite suprasti. Jūs mano Marko, mano mažojo sėdevro nematėte. Ir net jei jūs jį matytumėte, jūs nemokėtumėte jo matyti. Jūs galite įvertinti paveikslus, statulas, nenaudingus žaislelius. Jūs negalite spręsti apie vienintelį stebuklą: apie mažo vaiko kūną. Nieko nepadėtų, jei aš jums jį ir apibūdinau...

Vis dėlto ji vaizdavo jį ilgai, su meile. Ji pati juokėsi iš savo karštų, perdėtų išsireiškimų, bet vis tiek nesikeitė. Ji pertraukė pasakojimą, pastebėjusi atlaidų ir pašaipiskai klastingą Marselio žvilgsnį.

— Jums nuobodų... Atsiprašu!.. Jūs manęs nesuprantate?

O taip! Marselis suprato. Marselis viską suprato. Kiekvienas turi savo malonumus. To jis gėnėjosi...

— Žodžiu, jūs sudarėte neteisėtą motinystę, — pasakė Marselis. — Stai jūs sulaužėte tyarkos ir teisėtos šeimos nuostatą. Ir ne tik to nesigailite, bet dar niekinate autoritetą.

— Kokį autoritetą? — paklausė Aneta. — Aš nieko niekinu.

— O kaipgi! viešąją nuomonę, papročius, Napoleono kodeksą.

— Aš visu tuo nė kiek nesirūpinu.

— Tai pati blogiausia panieka, toji, kurios jūs neatleidžia... Bet tegu! Visas nutraukta, jūs išsilaisvinote iš savo genties: ką gi dabar veiksite?

— Tai, ką anksčiau veikiau.

Marselis pasirodė skeptiškas.

— Ką! argi jūs manote, kad aš nebegaliu gyventi taip, kaip anksčiau?

— Tai neapsimokėtų!.. Be to...

Marselis puikiai galėjo priminti vizitą pas Liūsile: atgauti žmonėse pirmą kartą savo vietą Anetai nekaip, sektusi. Ji tai žinojo ir be kitų pasakymo, ir jos įžeistas išdidumas nebeturėjo jokio noro pakartoti bandymą. Bet ji stebėjosi Mar-

selio užsispyrimu jai tai įrodyti; paprastai jis būdavo diskretiškesnis. Ji tarė: — Nebe taip svarbų, kai jau turiu savo kūdikį!

— Tačiau jūs negalite paaukoti jam savo gyvenimą.

— Aš negalvoju, kad tai būtų paaukojimas, tai jo iškelimas. Aš matau savo kūdikyje pasaulį, pasaulį, kuris auga. Aš augsiu kartu su juo.

Labai rūpestingai ir su ne mažesne pašaipa Marselis pasiūvė jai įrodyti, kad tokio pasaulio negali užtekti tokiai godžiai ir daug reikalaujančiai prigimčiai kaip jos. Aneta jo klausėsi suraukusi antakius, suspausta širdimi. Susierzinusi ji mintimi priešinosi: — Ne! Ne!

Vis dėlto ji nebuvo visai rami, prisimindama, kad jau sykį Marselis buvo teisingai pramatas. Bet kodėl gi jis taip užsipuolė ją tuo įtikinėti? Kodėl jis tiek vargo, norėdamas jai įrodyti, kad ji turinti naudotis išsikovota laisve, nesibijoti gyventi šalia visuomenės (jis sakė: "Šalia ir aukščiau už buržuazinius nuostatų")?

Anetoje buvo dar dvi ar trys Anetos, kurios visados laikėsi kartu. Paprastai kalbėdavo tik viena; kitos klausydavosi. Šiuo metu kalbėjo iš karto dvi: Aneta aištinga, sentimentali, pasidavusi savo įspūdiams ir mielai besileidžianti jų mulkinama. Ir antroji, kuri stebėjo ir žaidė slaptoomis širdžių kreivėmis. Ši turėjo geras akis. Ji permatė Marselį! Rolės buvo sukeistos. Kadaišė jis skaitė jos slaptojas mintis. Šiandien... Šiandien Aneta (nuo kada?.. Taip, kaip tik nuo jos "metamorfozės") jau permatė sielą ir jų slaptojas jausmus, kurių naujumas, tiesą sakant, tarpais ją, užimta savais rūpesčiais, stebino ir linksmino...

Išsitiesusi kedėje, atmetusi galvą, rankas sunėrusi už pakaušio, pravėrusi burną, ji žiūrėjo į lubas; bet pusiau primėktomis akimis ji matė Marselį kalbant. Ji iš anksto būtų galėjusi pasakyti žodžius, kuriuos jis pasakys, ji būtų galėjusi prisiekti dėl to, kas įvyks. Ji leido jam išsimaiginti, jausdamą smalsų, truputį sarkastišką malonumą, dėl kurio pati sau priekaištavo...

(Bet reikia matyti ir žinoti, kaip jis ką tik pasakė, reikia pažinti... pažinti...) Ji mokėsi pažinti draugą...

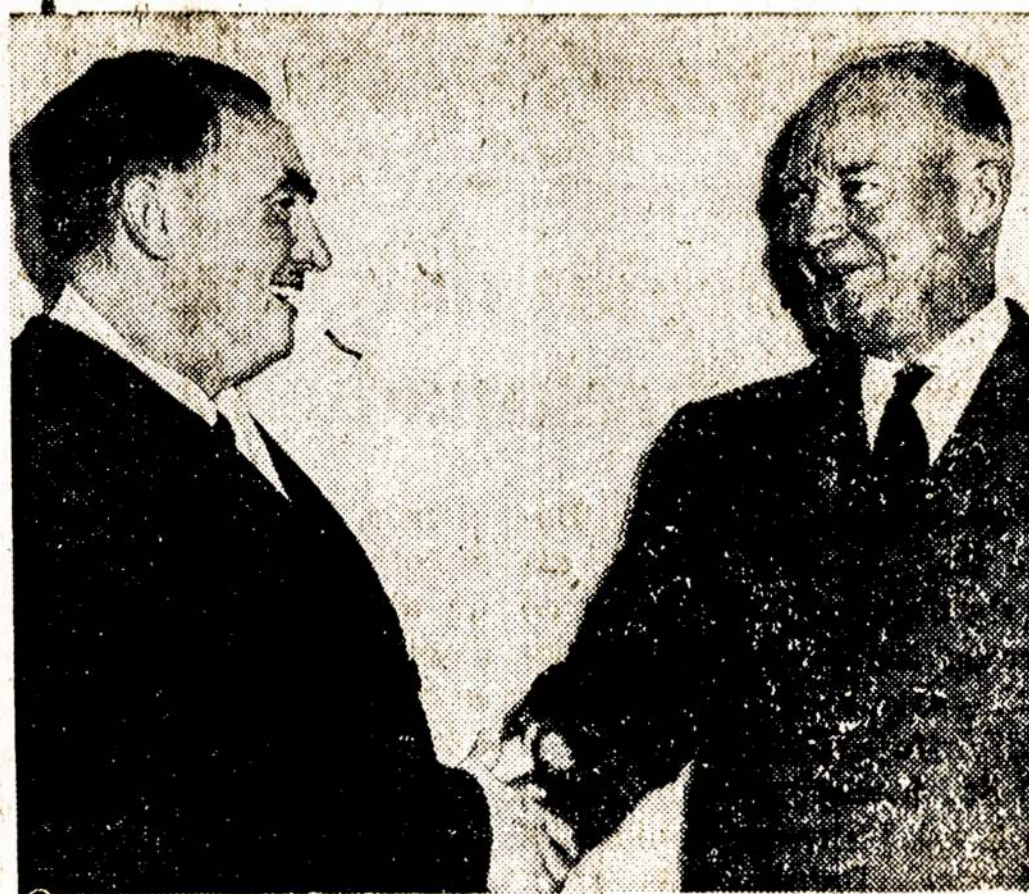
(Taip, suprantu tave!.. Aneta, iškritusi iš medžio, tinkama paimti. Jis švelniai purtė medį, norėdamas ją galutinai nuo jo atskirti. Jis spekuliuojo Anetos pakrikimu. Ir vis dėlto jis ją mylėjo... Kaip tik jis ją mylėjo... Ne per daug puiškus brolelis vyras!.. Jis pasaldina balsą. Va, kaip jis sušvelnėja!.. O dabar... dėmesio!.. Kertu lažybų, kad jis pasilenks...)

Ji jau matė šviesią barzdą Marselio, kuris palinko į ją, ir glamonėjančią jo burną, kuri tuoj prisipispaus. Ji nenorėjo jo pažeminti... Ji pakilo kaip tik laiku, ir, ištiesusi rankas, švelniai atstumdamas Marselio pečius, tarė: — Sudie, drauguži!

Marselis pažiūrėjo į šias persmelkiančias akis, kurios gudriai jį permatė. Jis šyptelėjo. Jis buvo nusivylęs. Bet tai buvo puiki kova. Jis nespėjo nuo savęs, kad ramiausiu būdu jam buvo duotas ženklas išeiti. Tačiau jis buvo tikras, kad Aneta nėra jam abejinga. Tesupranta, kas galės! Keista mergina jam išsprūdo.

Marselis nebeapsirodė; ir Aneta nedarė žygių jam sugrąžinti. Ji liko draugai; bet abu pyko vienas ant kito. Kaip tik todėl, kad Marselis jai nebuvo abejingas. Aneta jautriai pergyveno tai, ką buvo jame paskaičiusi. Ji dėl to įsivėidė: pasaka buvo banali... Net per daug!.. Ne, Aneta nekeršto Marseliui. Tik... Tik ji to nepamiršė!.. Yra atleidyčių, kuriuos suteikia protas, bet kurių širdis nepatvirtina... Prie slapto jos apmądė, gal būt, prisidėjo ir kančia dėl per daug laisvo Marselio bandymo, kuris dar daugiau negu neprielankus Liūsilės salono priėmimas vertė ją suprasti, kad jos padėtis yra pasikeitusi. Ji nebesijautė globojama pagarbos, kurią bendruomenė suteikia tiems savo nariams, kurie pasirodo, nuolankūs jos nuostatams. Jai reikėjo vienai apsiginti. Ji buvo išstatyta visiems vėjams.

(Bus daugiau)

Gen. Eisenhoweris (dešinėje) sveikinasis su paskirtuoju Darbo Sekretoriumi Martin P. Durkin. Durkin naujam prezidentui pažadėjo vardu Amerikos Darbo Federacijos, kad darbo unijos nebekovos už pilną Taft-Hartley Įstatymo atšaukima. Unijos būsiančios patenkintos to įstatymo vienu kitu pataisymu. Tik ta sąlyga, matyt, Eisenhoweris ir paskyrė savo kabineta vieną iš Darbo Federacijos biurokratų.

Philadelphia, Pa.

VISKIOS NAUJIENOS

Philadelphiečiai pasitiko naujus 1953 metus, kaip ir visuomet, su savo senais papročiais, su šaudymais, triūbomis ir dideliais riksmais. Tą dieną ir vakare prieš naujus metus oras buvo labai baurus: sniegas krito dideliais smotais, maišytas su lietu. Buvo manoma, kad dėl blogo oro neįvyks garsusis "Mummers" paradas. Bet ankstyvą naujų metų rytą saulė atskleidė savo skaistų veidą iš panirusių debesų ir greit sutarpo sniegą. Gražus "Mummers" paradas įvyko. Sakoma, kad parade dalyvavo 33 klubai ir daug pašalininių, nepriklausomų vienetų, kad iš viso maršavo apie 18,000 asmenų.

Gaila, kad šių žinučių rašytojui teko matyti tik mažą dalį parado, tai negalima parašyti daug įvairių ir įdomių įvykių parade. Prezidentas H. Trumanas buvo pajaukiamas įvairiais būdais: vienas mažo ūgio vyrukas, užsidedęs didelę kaukę ant galvos, labai panašią į prezidentą H. T., daug juokų pridirbo žiūretojams.

Mummerių paraduotojams miesto pareigūnai paskyrė \$47,000 dovanoms (prizams). Vieno klubo keli nariai labai supuko ant parado teisėjų, kad jiems paskyrė per mažą prizą, ir iš piktumo nusivilkę savo labai brangius paradiniuos kostiumus, numetę gatvėi ir sugedino. Sakoma, kad vienas kostiumas kainavęs virš \$1,500.

Miesto pareigūnai pasira-

šė sutartį su municipalinių darbininkų unija (AFL), kuri atstovauja virš 10,000 miestų darbininkų. Derybos traukėsi per visus metus. Kelis sykius darbininkai buvo grąsinę eit streikant. Bet pagaliau miesto pareigūnai sumokėjo duoti safo darbininkams lengvatų: 40 valandų savaitę ir mokesčių pačią, kaip seniau buvo mokama už 41 valandas.

PTC gatvekarų fėras jau pakeltas, o kompanija savo darbininkams dar nei vieno cento mokesties nepridėjo. Darbininkai grąsina vėl streikuoti, kai draudimo (injury) galiojimas pasibaigs sausio 14 dieną. Kompanija sako: "Jeigu ji išpildys PTC darbininkų reikalavimus, tai bus priversta reikalauti iš Publikos Aptarnavimo Komisijos kito, dar aukštesnio fėro pakėlimo."

Sv. Jono parapijos kunigėliai parskviečė kalbėti valdžios nupirkta šnipą ir liudininką prieš "raudonuosius", L. F. Budenzą. Jis kalbėjo Adelphia Hotelio svetainėje. Klausytojų buvo arti tūkstantis. Kalbėtoją parstatė kun. A. Gleason.

Budenzas savo kalbą pašventė niekinimui komunizmo ir "raudonųjų." Baigdamas savo kalbą pareiškė: "Jeigu amerikiečiai nori pasekmę, daugiau tėti kovą su komunizmu užsienyje, tai pirmiausiai privalo sumaikinti visus "raudonuosius" savo šalyje!"

Philadelphijos didysis komercinis laikraštis "Inquirer"

So. Boston, Mass.

Kviečiame į Banketą

Kaip jau kelinti metai taip ir šiomet South Boston organizacijos rengia šaunų banketą su gražia dainų programa paramai dienraščio Laisvės.

Įvyks Sekmadienį

SAUSIO 18 JANUARY

Prasidės 4:30 val. no pietų ir tęsis iki vėlomos.

Bus Klubo Patalpoje

318 Broadway, So. Boston, Mass.

Sausio 25-tą d. įvyks dienraščio Laisvės bendrovės dalininkų suvažiavimas Brooklyne. Bostoniečiai norime pasveikinti suvažiavimą ir paremti dienraštį Laisvę finansiniais. Tad kviečiame visos Bostono apylinkės visuomenę atsilankyti į šį gražų parengimą ir tuomi paremti dienraštį Laisvę finansiniais.

SO. BOSTON, MASS.

GRAZUS POBŪVIS

Amerikos Lietuvių Piliečių Klubas sausio 4 d., 1953 m., pasitinkant naujus metus, užprašė progresyvią visuomenę pas save svečiuosna. Ir prisirinko Klubu draugų tiek, kad vos tik sutilpo abiejose svetainėse.

Darbšti parengimo komisija, susidedanti iš H. Taino-šauskienės, J. Rainardienės, S. Lalienės, P. Švedo, J. Smito, S. Einingio ir L. Zelsono, pagamino nebrangius, bet gardžius užkandžius. Tuo tarpu S. Zavis pateikė peržvalgą Klubu praeties ir dabarties ir priminė nelengvą ateitį. J. Masteika, buvęs delegatu nuo Massachusetts lietuvių Amerikinio Sveturiginams Gint Komiteto konvencijoj Detroit, trumpai raportavo apie organizacijos sudėtį ir ateities veikimą: Klubu svečiai užgyrė tai smarkiu delyn plojimu.

S. Paurai vadovaujant, sudainuota keletas dainelių. Ir pasiūnėkūčiavę skirstėmės namų link. Daugumai rytėdiena buvo darbo diena.

Nepamirškite

Sausio 18 d. tuo pačiu laiku, apie 4 valandą dieną, mūsų darbščios draugės, LLD 2-ros kuopos moterų skyrius, rengia daug smagesnį pokilį. Svečių bus iš toliau. Tai So. Bostono metinė šventė. Visas pelnas skiriamas dienraščio Laisvės naudai.

Draugės iš anksto prašo vi su ruošti dalyvauti.

Serga

So. Bostono Amerikos Lietuvių Piliečių Klubu pirminkas Juozas Matulevičius jau bus 2 savaitės, kai sugrįžo iš ligonbučio namo po pasekmingos operacijos. Gražu būtu, kad turintieji laiko aplankyti. Tai ne taip, draugai būtų ilgų. Va jo ir adresas: 49 Hecla Street, Dorchester. Taipgi ir Jonas Pukevičius, dar nelabai stiprus; gyvena 472 Fourth St., So. Bostone. Kodėl neužėiti pas jį? Tik keli žingsniai nuo kampo Broadway ir Dorchester St.

Siaučiai

Bostono, Lynno, Salemo ir Haverhillio avalynės darbi-

pritaria nužudyti Julij ir Ethelę Rosenbergus. Savo editoriale redaktoriai išliejo daug asarų: Kodėl Rosenbergai nepakūtavoja už savo pildytus griekus? Kodėl jie neišduoda kitų "raudonųjų subversyvių"? Kodėl jie neįvaldauja didelio pasigailėjimo? Bet, girdi, jie užčiaupė savo lūpas ir pasiryžė numirti kaipo "raudoni" kankiniai (martyrs)! Dėl to, esą, tegul jie suspirga elektros kedėje!...

O. Zalnieraitienė vėl susirgo

Labai skaudi votis užaugo smilkinyje, arti ausies. Daktaras chirurgas votį propiovė ir su mažu siurbliu kasdien traukia ligos perus iš vidaus voties. Skausmai jau biskį sumažėjo ir Onutė jau gali pamažu triūstis namie. Pregrėsas

ninkai uoliai rengėsi streikuoti ir garsiai kalbėjo. Bet tik šie i valandą mokesčių pridėjo ir ant to sutiko. Keistai Bostone avalynės darbininkams už darbą ir atlygina. Pirmą buvo šitaip: 36 porų "keislas" — pamatinė skaitlinė. Padirbti čeveryką nuo pradžios iki pabaigos turi dirbti apie 52 asmenys. Vienas operavimas ima daugiau laiko, kitas gi mažiau. Todėl ir tas pamatinis atlyginimas nevienodas — svyruoja tarpe 15 ir 82 centų. Virš to, buvo mokama 15 ir 20 nuosimčių, ir dar 23 1/2 valandą ir, kai kur, net 26 1/2 cento į valandą. Tai yra, pagal laikrodį, kiek išbūta dirbtuvė. Ir šavaite išdirbus, kai reikia man susiskaityti, kiek uždirbta, neį galva svaigsta. Aist.

RAHWAY, N. J.

Guodžio 23 d., 1952 m., mirė Ona Grigutienė. Palaidota guodžio 26 d., Rosemount Memorial Park kapinėse. Laidotuvių pareigas atliko R. B. Brazinskas.

Velionė paliko nuliūdime savo vyrą Petrą Grigutį ir du sūnus — Stanley ir Ferdinandą, ir 8 anūkus.

Ona Grigutienė priklausė prie Aušros Draugystės Elizabethe. Velionė buvo gimusi Lietuvoje, Smalūnų kaime. Raistenu parapijoje.

Petras Grigutis reiškia padėką graboriui R. B. Brazinskui už jo gerą patarnavimą laike šermenu. Taipgi nuosirdžiai dėkoja giminėms ir draugams už suteiktą gėlių vainikų. Taipgi nuosirdžiai dėkoja draugams, kurie padėjo buvusią jo brangią žmoną į kapines. K. C.

Ivyrais išsireiškimai

Daugelis asmenų mano galėsią net didelį kauną nuversti, —bile tik kas nors prirengtu vietą, kur jam nuvirsti.

Netikėliai

Skaudžiausioji tragedija tai tuščiai sueikvotas gyvenimas. T. T. Munger

Skirtumas tarp amnezijos ir magnezijos yra tik toks, kad amnezijos pagautas asmuo nežino, kur einas; magnezijos gi gaves asmuo tikrai žino, kur jam kelio galas. Ray Mock Surankiojo žemaitis

GARSINKITĖS LAISVĖJ

MATTHEW A. BUYUS
(BUYAUSKAS)
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

426 Lafayette St.
Newark 5, N. J.
Market 2-5172

CHARLES J. ROMAN

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Liūdėsio valandoj kreipkitės prie manęs dieną ar naktį, greit suteiksimė modernišką patarnavimą. Patogiai ir gražiai moderniškai įruošta mūsų šermėninė. Mūsų patarnavimu ir kainomis būsite patenkinti.

1113 Mt. Vernon St., Phila., Pa.
Telefonas Poplar 4110

Susirinkimai

Moteryų Klubas susirinkimas įvyks sausio 15-tą, 8 val. vak., Kultūriname Centre.

Draugės, dalyvaukime visos, nes turėsime išleisti seną valdybą ir pasitikti naują. Ta proga bus gražiai parengtas stalas su puošniomis gėlėmis ir skaniosiomis vaisėmis.

Prie to dar turėsime ir programą, kurią išpildys klubo narys. Taigi, nepraleiskime progos, bet dalyvaukime visos.

Kviečiame ir n e klubietes ateiti ir arčiau susipažinti su klubietėmis. Nes, kuomet daugiau, tai smagiau laiką praleisime.

Klubietė.

Busmanų derybos

Majoro Impellitteri pasitarimas derybose tarp busų kompanijų ir unijos būti tarptautinio komitetas praėjusį trečiadienį nutraukė derybas neribotam laikui.

Paskelbdamas nutraukimą derybų, komiteto pirmininkas Victor Riesenfeld pareiškė, kad kompanijos griežtai atsisako patenkinti unijos reikalavimą trumpesnių darbo valandų, jeigu jos negauna visuotinio „palengvinimo finansiniai.“ Unija taip pat nesitraukia nuo savo reikalavimo. Dėl to, girė, „neliko diskusijoms pamato.“

Komitetas tikrai tuomet pradėsiąs derybas, kada viena ar kita pusė nusileis. Tačiau sausio 8-tą vėl susaukė specialios posėdį.

Pirmą paskelbimo derybų pertraukę, iš komiteto buvo iššęs Joseph Curran, marininkų unijos viršininkas. Jis išėjo protestuodamas prieš bandymą busų darbininkams nukaupti algas.

„Aš tikiu, kad komitetas yra netinkamai vartojamas ir kad klausimas (streikas) tapo politiniu futbolu.“ Komitetas, sakė jis, yra „pažabotas.“ Jis žadėjo į komitetą negrįžti, kol nebus nuo jo nuimti tie majoro pasiūlymo varžčiai.

Curranas pokalbį su spaudos atstovais sakė, kad, jo manymu, tikrai busų kompanijos ir majoras yra atsakingi už busų streiką. Jis siūlė, kad kompanijos su unija susiderėtų ir sutartį pateiktų miestinei budžeto tarybai, kuri sykiu su majoru turėtų gauti iš Albany valdžios pinigų tam reikalui.

Ar jau turite Laisvės banketo bilietą? Kaina tik \$3.00.

VILNIES KALENDORIUS 1953 Metam

Prirėngė L. JONIKAS

Išleido dienraštis Vilnis

Knyga 160 Puslapių, Kaina 50c

Gausus šaltinis istorinių informacijų ir žinių. Daug labai naudingų raštų iš įvairių mokslo sričių. Nepaprastai įdomūs pasiskaitymai, vertingi žinoti kiekvienam.

Apart kitų naudingų raštų, šis veikalas yra spalvingai apvaizduotas gruozinė literatūra, prozoje ir poezijoje, žymiausių lietuvių rašytojų.

Ši knyga yra mylimiausias draugas turėti savo namuose kiekvienam apsišvietusiam žmogui ilgais žiemos vakarais. Išigykite ją tuojau.

Ant užsakymų siunčiame ir į kitus miestus. Užsisakantiems iš kitur po vieną kopiją kaina 60c, persiuntimą apmokame. Mokestį galite prisiųsti U. S. pašto stampomis—3c, 5c ar 10c.

Užsakymus siųsdami adresuokite sekamai:

LAISVĖ

110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y.

Valstijos valdžia gal alkins biednuomenę

Savo metiniame pranešime New Yorko Valstijos Seimeliui gubernatorius Dewey pasiūlė, kad valstijos išdinė numazintų paskyras biednuomenės pašalpai.

Biednuomenė pašalpos fondams atskiriems miestams valstijos išdinė duodavo 80 nuoš. Miestai turėdavo iš savo išdo pridėti 20 nuoš. Dabartinis gubernatoriaus pasiūlymas yra, kad valstija teduotų tik tai pusę, o kitą pusę turėtų sukelti miestai.

Miestinės valdžios ir dabar vos sukrupšto tuos 20 nuoš. Net menkas biednesiems paskyras kartais reiškia laiku dėl stokos pinigų. Daug miestų specialių taksų savo reikams neturi. New Yorko miestas yra aptaksavęs pirkinius, vienok ir to viskam neužtenka.

Jeigu republikonų kontroliuojamas Seimelis gubernatoriaus pasiūlymą užgirs, arti pusę milijono biednių, senelių, paliegsių, neregų ir jų vaikų liksis visiškai be duonos, nors ir dabartinė nėra pakankama.

Queens organizacijoms

Visoje šalyje vystosi judėjimas už atskaitimą Amerikos sveturigimiams ir visiemis mūsų šalies žmonėms žalingo Walter—McCarran Imigrac. Akto - įstatymo. Neatsilieka ir Queens. Yra susidarius daugelio organizacijų ir tautinių grupių komitetams, į kurį įeina ir stambios sekcijos organizuotų veteranų.

Kviečia ir lietuvių organizacijų, gyvuojančių Queens apskrityje. Valdyboms reikėtų tai imti dėmesin ir veikti, nueiti į sekama susirinkimus patiems ar nusiųsti atstovus. Juk tai daroma ir lietuvių gerovei, nes dauguma mūsų žmonių yra sveturigimiai.

Sekamas susirinkimas įvyks sausio 13-tos vakarą, antradienį, 8:30 val., Jamaica Jewish Center, 150-91 87th Rd.

Jauna moteris bandė nusižudyti, šokti į East River, bet buvo suimta ir nugabenta į ligoninę.

New Yorko ir Apie Linkės Žinios

Poetas Dagilis dalyvaus Forume šį sekmadienį

Gavome nuo poeto A. Dagilio žodi, kad jis tikrai atvyksta dalyvauti Kultūriname Forume šio sekmadienio popietį, sausio 11-tą, Liberty Auditorijoje, Atlantic Ave. ir 110 St., Richmond Hill, Prisdės 3 val. Įėjimas nemokamas.

Poetas Dagilis jau daug metų su savo sukurta poezija dalyvauja lietuvių liaudies spaudoje. Dienraštis Laisvė pirmą kartą išleisti jo kūrinį rinkinį knygoje. Džiaugiamės, kad poetas sutiko paaukoti nemažą skaičių valandų atvykti į šį forumą. Kviečiame visus ateiti susipažinti su poeto ir išgirsti jo minčių apie lietuvių poeziją.

Dr. Antanas Petrika, literatas ir literatūros kritikas, pateiks trumpą paskaitą apie poeto Ksaverio Vanagelio kūrybą. Tikimasi vieno įdomiausio Forumo popiečių šį sekmadienį.

Forumo Komisija.

Visų lietuvių atydai

Richmond Hill LDS 13 ir LLD 185 kuopos rengia šaukimo vakariene šį šeštadienį, sausio 10 d. Prasidės 7 val. v. Prašome visus dalyvauti, nes niekur kitur negalėsite taip pigiai ir linskmiai laiką praleisti. Įjanga tik \$2.50. Bus gėriausi valgiai ir kitokių vaišių.

ko niekur už tuos pinigus negalite gauti.

„Tačiau „ne vien duona žmogus gyvas.“ Yra pakviesti Detroito įvykusiame suvažiavime dalyvavę delegatai pateikti trumpą pranešimą.

Kviečia visus minėtų kuopų valdybos.

Iš Teismo Rūmų

Foley Square, N. Y.—Po švenčių pirmojoje teismo sesijoje sausio 5-tą viena vadovaujančių teisiamečių, Elizabeth Gurley Flynn savo buvusių liudymų sutraukėje parodinėjo džiūrė, kad Amerikai nėra „aiškaus ir tuojautinio pavojaus“ iš Tarybų Sąjungos, nei iš komunistinio pasaulio. Kad niekas tokiu pavojumi negrasina.

To parodymui, Flynn skaitė iš Tarybų Sąjungos premjero Stalino kalbos, paskytos Kalėdomis. Skaitė tą dalį, kurioje pasaulis šaukiamas taikon. Tada jis kalbos tapo prašyta teismo eigos užrašuose (record).

Jinai aiškino džiūrė, kad teisėjas Edward J. Dimock klaidingai tikrina, būk Tarybų Sąjungos buvimas komunistų vadovybėje, taipgi marksistų partijos visame pasaulyje, sudarą „pavojų neišvengiamo karo“ prieš Jungtines Valstijas. Kad teismas pivalo nustatyti, ar toks „aiškus ir tuojautinis pavojus“ yra. Pivalo nustatyti pirmiau, negu džiūrė spres šią, einant Smith Akto vykdymą, prieš darbininkų vadus komunistus bylą.

Savo parodinėjimų teisingumui patikrinti ji taipgi ieteikė teismui kopiją naujos Stalino knygos „Ekonominės Socializmo Problemos Tarybų Sąjungoje.“ Vieną iš ten esamų svarbių paraiškimų yra tas, kad kova už pasaulio prekyvietes tarp kapitalistinių šalių dabar yra aštresnė, negu buvo pirmą kartą karo.

Ir kad dėl to yra didesnė galimybė savitarpinė karo tarp kapitalistinių valstybių, negu yra Tarybų Sąjungos prieš kapitalistines valstybes.

Kurstymo į karą čebatas, sakė ji, yra ant kitos kojos. Ji teismui ieteikė kopiją už 25 centus parduojamos knygos „Aš užmušiau Staliną.“ To žmogžudystę kurstančio šlamstelio, sakė ji, Amerikoje jau yra apyvartoję 425,000 kopijų.

Flynn sakė, jog ta knyga „yra civilinių dalininku neseniai išleisto federalio įstatymo, kuris leidžia išmokyti šimtą milijonų, dolerių „Operacijai X.“ Tai tam projektui, kurio siekis yra organizuoti ir finansuoti suokalbinių grupes komunistų vadovaujamose valstybėse tikslu išmokyti jų valdžias.

Foley Square, N. Y.—Vakar dienos Laisvėje buvo minėta, kad Elizabeth Gurley Flynn pradėjo savo liudymų sutrauką.

Flynn pradėjo savo liudymų sutrauką. Kad ji parodė, jog Amerikai nėra pavojaus iš Tarybų Sąjungos nei iš kitų marksistinių pažvalgų prisilaikančių valstybių.

Greta kitko ji, parodė, kad Amerikos ir kitų kraštų pažangiųjų, spėkų veiksmams užtaiką tikslai to ir siekia. Kad patsai Stalinas yra pareiškęs, jog marksistų vartotas laike pirmojo pasaulinio karo obalsis paversti „imperialistinį karą į pilietinį karą“ nėra obalsis šiandieninio taikos judėjimo, kuriame dalyvauja ir komunistai.

Flynn ir Perry apgina patys save, nes visiems advokatų neitoko. Kitus 9 gina keturi advokatai.

Teisiamieji kreipėsi į teisėją, kad jis leistų visus jų parodymus apie nebuvimą už pavojaus pateikti teismui. Teisėjas Dimock neleido viską pateikti, nei viską jau pateiktą įrašyti į teismo eigos užrašus. Tačiau leido įrašyti dalį Stalino kalėdinio pareiškimo, kuriame jis pokalbyje su New Yorko Times'o korespondentu James Reston sakė, kad jis užgria reikalą valstybių vadams derėtis atsteigimui taikos pasaulyje.

Idomius dalykus pasakė advokatė Mary Kaufman, pradedama apsigynimui liudymų sutrauką. Ji įspėjo džiūrė, jog čia ji „teisia politines idėjas.“ Kad yra teisama partija, kurios šaknys prasidėjo pirmą kartą šalies Civilio Karo laikų.

„Tai yra minties kontrolės teismas... čia teisiama marksizmo - leninizmo mokslas... ir knygos, daugiau knygos ir brošiūros. Toki yra parodymai. Visose jose randasi idėjos, filosofinės ir socialinės mintys. Su knygomis ir su idėjomis šiame teismabutyje apsieinama taip, kaip su vadygystės įrankiais...“

Advokatė atsišaukė į džiūrė nepasiduoti propagandos prieš teisiamuosius, nei priešiskumo jų idėjomis, nei melagingų šnipų melagingų prieš teisiamuosius skundų įtakoms. Prašė sprendime vadovautis tikta faktais.

Teisiamųjų parodymų sutrauką tebesitęsia. Rep.

Prie 5361 Kings Highway, Brooklyne, už garažo, valdžios agentai užtikio ir konfiskavo slapta degtinės gamintuvę. Įmonė įrengta gaminti po tūkstantį galionų per dieną.

Veikia Rosenbergams Gelbėti

Visame mieste jaučiamas didis šajudis. Po buvusios didžiosios delegacijos į Washingtoną, vis dar mobilizuojasi, ten keliauja mažesnės grupės. Tačiau nestenkinama vien Washingtono delegatų siuntimu. Pikietus, lapelius, atviručių pardavinėjimą užtikini bile kur, visai netikėtoje vietoje.

Praėjusį trečiadienį išeinant iš traukinio Sutter Av. stoty, Brownsvilleje, matau pikietus. Nusigandau. Maniau, kad gal važinėju užstreikuotu traukiniu. Skaitau iškaab. Šaukia rašyti laiškus, telegramas prezidentui Trumanui, prašant Rosenbergams malonės (clemency — ištaria klemensy).

Nespėjus apsidairyt, gal kokį ketverių metų vaikiukstis pribėgo man paduoti lapelį. Už kelių žingsnių jo motina vikriai sukiojosi po išeinančius iš stoties, prašinėja pasirašyti atvirutes. Skersai galvė tą patį daro kiti trys jauni žmonės.

Klausiu, dėl ko darbuojasi ne kur miesto centre, kur daugiau žmonių? Atsakė, jog kitose miesto dalyse veikia tu apylinkių žmonės. Kad miesto centras taip pat nėra užmirštas. „Visų miesto dalių žmonės turi apie bylą išgirsti, išvisur prisidėti su prašymais. Prašymai turi eiti į Washingtoną milijonais, jeigu norime, kad jie būtų išklaustyti.“

„Ar gaunate parašų?“ Jau nuolė motina parodė dėželę prikrautą jau pasirašytų, gal apie ketvertą šimtų atviručių. Tokiame tartum neaug praeivių turinčiame užkampelyje, tai labai daug. O dar buvo tik popietis. Sakė, kad ten dežueros lig 9 vakaro.

„Ar nepavargstate? Juk susalsite, oras šiandien toks šiurpus.“

„Dirbame poros valandų pakaitomis. Vakarais turime daugiau darbuotojų, ateina mūsų pavaduoti iš darbo parėję vyrai. Tiesa, jau savaitė, kaip kas dieną šios apylinkės jei ne viename, tai kitame kampe vykdomo budėjimą ir parašų rinkimą. Tūliems tenka pakartoti, ypač darbo valandomis. Ir pavargstame. Bet argi neverta pavargti gelbėjimui dviejų jaunų žmonių gyvybės ir dviejų vaikųčių nuo našlų tystės?“

Sutikau, jog verta.

Pradedant 9-tos vakarų, Aldo Choras susirinkęs penktadienį vakarais, Muzikos Kambaryje.

PRANEŠIMAI

DETROIT, MICH. L.L.D. 188 kuopos metinis neparastai svarbus susirinkimas ant 11-kos iš ryto, sausio 11 d., 2934 Yemans St., Hamtramcke. Visus narius ir neres nuširdžiai kviečiame dalyvauti. Turime daug didelių ir svarbių reikalų: taipgi turime pradėti mokėti duokles į centrą su šiuo mėnesiu. Todėl būkite visi. Valdyba.

(5-7)

SO. BOSTON, MASS. Dienraščio Laisvės paramai banketas įvyks sekmadienį, sausio-Jan. 18 dieną, prasidės 4:30 val. popiet. Klubas salėje, 318 Broadway. Kviečiame visos Bostono apylinkės visuomenės atstaulikų į šį gražų pokilį ir tuomi paremti dienraštį Laisvę.

(4-7)

PHILADELPHIA, PA. Liet. Darb. Susiv. 5-tos kuopos metinis susirinkimas įvyks antradienį, sausio-Jan. 13 d., pradžia 8 val. vakare, po adresu 1150 N. 4th St. Visi nariai malonėkite įsitęmyti, kad susirinkimo diena yra pakeista. Dabar susirinkimai bus laikomi kiekvieno mėnesio antra antradienį. Tai malonėkite reguliariai lankyti susirinkimus ir į laiką užsimokėti duokles organizacijai. Taipgi pasirūpinkite gauti ir naujų narių mops po vieną iš pradžių metų. Iki pasimatymo sekančiame susirinkime.

P. Valantienė, prot. rašt. (4-7)

Pajūriečiai gavo pagerinimų

Keli šimtai prekių svėrėjų ir patikrintojų gavo šokių tokių pagerinimų neisbuve nei asvaitės streike. Sausio 7-tą pabaigtose derybose firmos sutiko mokėti po 22 centus algos priedo ir dar po 5 centus į pensijos ir gerovės fondus.

Greitai laimėti jiems pagalbė kitų darbininkų solidarumas. Kur tik ties prielaukoms streikieriai statė pikietus, ten nėjo kitų darbų dirbėjai, nors jie ir nestreikavo.

PRANEŠIMAS

C. BROOKLYN, N. Y. L.D.S. 46 kv. mitingas įvyks trečiadienį, sausio 14 d. 7:30 v. vak. Liberty Auditorium, 110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y. Visi nariai būkite šiame mitinge, nes yra daug reikalų, kuriuos turėsime aptarti.

Kp. Valdyba. (7-8)

Philadelphía, Pa. REAL ESTATE

BUSINESS OPPORTUNITY. Furnished Apt. house. North Broad St. (near N. P. Station). Income \$400 month; fire escape. Reason for selling on account of death; will sacrifice; full price \$17,000. Phone EV. 6-1492.

HELP WANTED—FEMALE

STENOGRAPHER Experienced. Well paid position for capable young woman. Steady work; good working conditions. Apply in person. A. FRUCHTER & SONS 50 No. 2nd Street. (7-9)

HOUSEWORK, responsible person; fond of children, desiring steady position in pleasant suburban home. Willing to share housework with other sleep-in girl. No cooking. Own room and bath. Salary \$35. Call Welsh Valley 4-5662. (6-12)

GIRLS. Work closer to your homes. Experienced or willing to learn; silk screening and stuffing toys. Steady position; good working conditions. Apply in person. LITTLE TOT TOY CO., 6517 Upland St. (6-8)

SETTLED WOMAN For office cleaning and to help in puppy house. Must be fond of animals and must be experienced cleaner. Steady position for right woman. Phone RA. 5-4500. Ask for MRS. HUNT. (3-9)

HELP WANTED—MALE

AUTOMOBILE MECHANICS. For Lincoln-Mercury experience. Qualify for State Inspector. Auto transmission experience desired. 1st class fully equipped shop. Ideal working conditions. Apply in person. KEN DUNCAN, INC., 1420 Belfield Ave. Or Phone GL. 5-5000. Ask for Mr. Manning. (7-9)

KENNEL MAN For Cleaning and care of dogs. Must be fond of animals. Reliable and sober. Steady position for right man. Phone RA. 5-4500. Ask for MRS. HUNT. (3-9)

SEWING MACHINE MECHANIC. Prefer man familiar with jap heads or model 15-30 Singer. Inside work. Apply in person. 632 Market Street. Ask for MEYER or VICTOR. (3-9)

Virginia 9-6125

PETER GUSTAITIS, JR., M. D.

MODERNINĖS MASINOS VIDUJINIŲ LIGŲ TYRIMUI

2-3; 6-8 P. M. By Appointment

Except Thurs. & Holidays

87-20 85th Street

WOODHAVEN, L. I., N. Y.

WOODHAVEN, L. I., N. Y.

WOODHAVEN, L. I., N. Y.

WOODHAVEN, L. I., N. Y.

WOODHAVEN, L. I., N. Y.

WOODHAVEN, L. I., N. Y.

WOODHAVEN, L. I., N. Y.

WOODHAVEN, L. I., N. Y.

WOODHAVEN, L. I., N. Y.

WOODHAVEN, L. I., N. Y.

WOODHAVEN, L. I., N. Y.

WOODHAVEN, L. I., N. Y.

WOODHAVEN, L. I., N. Y.

WOODHAVEN, L. I., N. Y.

WOODHAVEN, L. I., N. Y.

WOODHAVEN, L. I., N. Y.

WOODHAVEN, L. I., N. Y.

WOODHAVEN, L. I., N. Y.

WOODHAVEN, L. I., N. Y.

WOODHAVEN, L. I., N. Y.

WOODHAVEN, L. I., N. Y.

Krišlai

(Tasā iš pirmo pusl.) kad jų gyvybei pavojus jau praėjo.

Baisu net ir pamislyti: du jauni nekalti žmonės pasmerkti mirtin!

Nereikia sakyti, kad žmonių judėjimas už nekaltų žmonių gyvybės gelbėjimą nieko nereiškia. O kas išgelbėjo devynius Scottsboro jaunuolius, nuteistus mirtin, jeigu ne pažangiosios visuomenės sujudimas?

Kas išgelbėjo nekaltų žmonių judėjimas už nekaltų žmonių gyvybės gelbėjimą Trentone, jeigu ne tos pačios visuomenės sujudimas juos gelbėti, juos užtarti?

Tik įsivaizduokime, kokia gėda būtų buvus visai Amerikai, kokia kriminalystė prieš žmoniškumą būtų buvusi papildyta, jeigu šitie penkiolika nekaltų jaunų žmonių būtų buvę per teismus nužudyti! Apsimoka ir reikia nekaltus žmones gelbėti ir ginti.

REIKALAVIMAI

Reikalinga namų darbininkė ir virėja, gerai namai ir tinkama mokėtis. Kreipkitės 85-47 104th St., Richmond Hill, N. Y., ar šaukite Virginia 7-10291.

(3-7)

Reikalingi vyrai dirbti prie abelon fabriko darbo. Išdirbame corugated dėžes. Prašome kreiptis į: ENTERPRISE 99—5th Ave., Paterson, N. J. (5-9)

Dr. A. Petrika

DANTŲ GYDYTOJAS 221 South 4th Street BROOKLYN, N. Y.

Tel. EVERgreen 7-6868

VALANDOS: 9—12 rytė; 1—8 vakare.

Penktadieniais uždarėta

Penktadieniais uždarėta

Penktadieniais uždarėta

Penktadieniais uždarėta

Penktadieniais uždarėta

Penktadieniais uždarėta

Penktadieniais uždarėta

Penktadieniais uždarėta

Penktadieniais uždarėta

Penktadieniais uždarėta

Penktadieniais uždarėta

Penktadieniais uždarėta

Penktadieniais uždarėta

Penktadieniais uždarėta

Penktadieniais uždarėta

Penktadieniais uždarėta

Penktadieniais uždarėta

Penktadieniais uždarėta

Penktadieniais uždarėta

Penktadieniais uždarėta

Penktadieniais uždarėta

Penktadieniais uždarėta

Penktadieniais uždarėta

Penktadieniais uždarėta